

Euroopa
Komisjon

[SÜGIS 2014 ▶ NR 50]

panorama

inforegio

▶ Suund uuenduslikkusele ja loodussäästlikule majanduskasvule

Ühtekuuluvuspoliitika mõju
ELi investeeringutele

- ▶ Intervjuu regionaalpoliitika volinik
Johannes Hahniga
- ▶ Linnaprobleemide arvestamine
ELi poliitikakujunduses
- ▶ VKEde toetamine
rahastamisvahendite abil
- ▶ OPEN DAYS 2014: Kasvame
koos – arukad investeeringud
inimeste hüvanguks

Regionaal- ja
linnapiolitika

▶ **JUHTKIRI** 3
 Regionaal- ja linnapoliitika peadirektor Walter Deffaa

▶ **INTERVJUU**
INVESTEERIMISVAHEND ELI EESMÄRKIDE
SAAVUTAMISEKS 4-7
 Regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn

▶ **ERIÜLEVAADE**
ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA SOODUSTAB
INNOVATSIOONI JA LOODUSSÄÄSTLIKKU
MAJANDUSKASVU EUROOPAS 8-13

▶ **AVATUD ANDMED**
JAH ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA 14-15

▶ **MAJANDUSELE KESKENDUMINE**
KREEKA PARTNERLUSLEPINGUS 16-19
 Intervjuu George Yannoussisega

▶ **OPEN DAYS 2014** 20-21

▶ **ELI LINNASTUMISKAVA**
VÄLJATÖÖTAMINE 22-23

▶ **SUURPROJEKTIDE OLULINE MÕJU** 24-25

▶ **RAHASTAMISVAHENDITE KASUTAMINE**
ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA EESMÄRKIDE
SAAVUTAMISEKS 26-27

▶ **EUROOPA SOTSIAALFOND 2014.-2020.** 28-31

▶ **AVALIKE HANGETE TÄIUSTAMINE** 32-33

▶ **EUSAIR** 34-35

▶ **LÜHIUUDISED** 36-37

▶ **EUROOPA KODANIKUÜHISKONNA**
PARTNERLUSE EDENDAMINE 38-39

▶ **ELI REGIONAALPOLIITIKA ALATES**
1989. AASTAST 40-41

▶ **✉ KIRJASAATJATE RUBRIIK** 42-43
 Panorama sai 50 numbril vanuseks

▶ **PROJEKTID** 44-47
 Kreeka, Hispaania ja Euroopa territoriaalse
 koostöö näited

▶ **AJAKAVA** 48

Hispaanias Sevilla lähedal asuv Solucar on Euroopa suurim päikeseenergeetikakompleks, mis ergutab investeringute voogu ümbritsevasse piirkonda.

Fotod (lehed).

Kaas: © Shutterstock/raulbaenacasado
 Leheküljed 3, 4, 6-7, 12, 18, 21, 22-23, 27, 36, 40: © Euroopa Komisjon
 Leheküljed 8, 15, 32, 34-35, 41: © Shutterstock
 Leheküljed 16: © Avaliku sektori investeringute peasekretariaat – NSRF, Kreeka; © Euroopa Komisjon
 Leheküljed 17-18: © FORTH
 Leheküljed 23: Hispaania © keskkonnauuringute keskus
 Leheküljed 24-25: Bulgaaria/Rumeenia, Kreeka, Poola – © Euroopa Komisjon; Prantsusmaa – © ANMA
 Leheküljed 28-29: © Shutterstock/Lisa F. Young;
 © Shutterstock/Anton Chalakov; © Shutterstock/Anton Chalakov
 Leheküljed 30-31: © Emplea verde; Dalarna piirkond © Lars Dahlström
 Leheküljed 36: © CoR
 Leheküljed 38: © EESC
 Leheküljed 42-43: © Tšehhi Vabariigi piirkondliku arengu ministeerium;
 © kaastootajad
 Leheküljed 44-47: © SERGAS; Smart Coasts; In2LifeSciences;
 Thyatron S.A.

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse ja saksa keeles taaskasutatud paberile. Elektroonilisel kujul on see saadaval 22 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_et.cfm

Väljaande sisu koostamine lõpetati septembris 2014.

ÕIGUSALANE TEAVE

Ei Euroopa Komisjon ega ükski selle nimel tegutsev isik ei vastuta väljaandes sisalduva teabe kasutamise ega vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja kontrollimisele tekstis esineda. Väljaanne ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni vaateid ega seisukohti.

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2014

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Kolmanda osapoole autoriõigusega kaitstud materjali kasutamiseks/paljundamiseks tuleb saada autoriõiguse valdaja(te)lt.

▶ JUHTKIRI

Walter Deffaa

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektor,
Euroopa Komisjon

Hiljuti avaldatud kuues ühtekuuluvusaruanne annab hea ülevaate ühtekuuluvuspoliitika arenemisest piirkondlikku arengut edendavast programmist kogu Euroopa Liidu investeeringuid, uuenduslikkust ja säästlikku majanduskasvu soodustavaks vahendiks.

See poliitika on selgelt aidanud leevendada 2008. aastal alanud majanduskriisi mõjusid, säilitada riiklikke investeeringuid ning stimuleerida iduettevõtete loomist.

2007.–2013. aastal loodi tänu ühtekuuluvuspoliitikale pea-aegu 600 000 töökohta ning toetati 80 000 iduettevõtet. Ühtekuuluvuspoliitika investeeringute toel on ehitatud 25 800 km maanteid ja 2 700 km raudteid. See on aidanud 5,7 miljonil inimesel tööd leida ja 8,6 miljonil inimesel uusi kutseoskusi õppida.

Kuid ühtlasi on ühtekuuluvuspoliitikast saanud peamine üle-Euroopaline vahend energiatõhususse, töökohtade loomisse ja VKEde toetamise tehtavate investeeringute soodustamiseks. Nüüd on see tihedalt seotud ELi üleüldise strateegiaga. Uuel 2014.–2020. aasta programmitöö perioodil on ühtekuuluvuspoliitika Euroopa 2020. aasta strateegia lahutamatuks osaks, keskendudes tööhõivele, uuenduslikkusele, jätkusuutlikkusele ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele.

Linnastumiskava

Ühtekuuluvuspoliitika edasine areng näeb ette linnapiirkondade prioriteetsuse tõstmist ning nende toomist ELi poliitikakujundamise keskmesse.

Praegu elab rohkem kui kaks kolmandikku ELi kodanikest suurtes ja väiksemates linnades, mida mõjutavad otseselt või

kaudselt erinevad ELi poliitikad, näiteks transpordi-, energia- ja keskkonnapoliitika. Komisjon on paika pannud plaani uue linnastumiskava väljatöötamiseks, mis näeb ette integreeritumat ja kooskõolisemat lähenemist poliitika kujundamisele. Eesmärk on muuta linnade häält poliitikakujundamise aruteludes kuuldavamaks ning koostööd täiustada.

Partnerluslepingud

Praeguseks (09/09) on Euroopa Komisjon vastu võtnud 16 partnerluslepingut 28-st. Teiste liikmesriikide ettepanekuid lepingute sõlmimiseks veel analüüsitakse.

Partnerluslepingutes määratakse strateegia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide optimaalseks kasutamiseks lepingus osalevates riikides. Lisaks on koostatud tegevuskavade eelnõud, milles piiritletakse riikide ja piirkondade investeerimiskavad 2014.–2020. aasta programmitöö perioodiks.

Open Days

Samal ajal kui Euroopa teeb jõupingutusi majanduse taastamiseks ühtekuuluvuspoliitika investeeringute ja liikmesriikide vaheliste partnerluslepingute väljatöötamise läbi, toimub üritusel OPEN DAYS 2014 elav arutelu mitmetel erinevatel teemadel.

Lisaks avakõnedele ja debattidele toimub üle 100 tööseansi, mille hulgas on koolitajate töötubasid heade tavade ja koolitusmeetodite vahetamiseks ning erialadebatte, millel osalevad eksperdid arutlevad kitsamatel teemadel.

▶ INVESTEERIMISVAHEND ELI EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA UUS LÄHENEMISVIIS

„Ühtekuuluvuspoliitikat on oluliselt muudetud ning tänaseks on sellest saanud kogu ELi hõlmav investeerimisstrateegia. Praegu on tegu võimsa vahendiga, mis võimaldab juhtida majanduse arengut ja muutumist piirkondlikul tasandil.“

JOHANNES HAHN –
EUROOPA KOMISJONI
REGIONAALPOLIITIKA VOLINIK

Panorama 50. juubelinumbris räägime regionaalpoliitika volinik Johannes Hahniga ühtekuuluvuspoliitika edusammudest ja muutumisest tema ametiajal.

Regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn sõnul on olulisimaks ühtekuuluvuspoliitikaga seotud viimase aja arenguks ühtekuuluvuspoliitika avaliku kuvandi ja staatuse muutmine.

„Alguses keskendus ühtekuuluvuspoliitika vaesematele piirkondadele ja piirkondadevahelise ebavõrdsuse vähendamisele. Me ei ole seda traditsioonilist rolli küll hüljanud, kuid ühtekuuluvuspoliitikat on oluliselt muudetud ning tänaseks on sellest saanud kogu ELi hõlmav investeerimisstrateegia. Praegu on tegu võimsa vahendiga, mis võimaldab juhtida majanduse arengut ja muutumist piirkondlikul tasandil. Oluline on ka ühtekuuluvuspoliitika pakutav võimalus toetada muutusi vajaduspõhiselt nii vähem arenenud kui ka edukates piirkondades.“

Tema sõnul seisab nimetatud strateegia taga uus lähenemisviis ja filosoofia, mis on suunatud majanduskasvu ja tööhõive toetamisele ja suurendamisele piirkondade ja linnade kaudu.

Volinik osutab reformitud ühtekuuluvuspoliitikaga tihedalt seotud uutele levimõistetele, nagu näiteks tulemustele orienteeritus, tulemuslikkus, vahe-eesmärgid, lõppeesmärgid ja mõõdetavad tulemused.

„Need ei ole tühjad sõnakõlksud, vaid ühtekuuluvuspoliitika uue paradigma kandjad keeles. Kuna ühtekuuluvuspoliitika eelarve moodustab ELi kogueelarvest juba kolmandiku ehk ligikaudu 350 miljardit eurot, on äärmiselt oluline neid vahendeid korralikult suunata ja targasti kasutada.“

Suhtumise muutmine

Tema sõnul on ühtekuuluvuspoliitika uue lähenemisviisi põhiline eesmärk poliitika muutmine arukamaks ja keskendunumaks. Nii võib see toimida Euroopa Liidu peamise investeerimisstrateegiana ja keske vahendina Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisel.

„Oluline on, et meil on õnnestunud muuta üldist suhtumist ühtekuuluvuspoliitikasse,” rõhutas volinik. „Partnerluslepingute ja tegevuskavade näol kehtestatud range investeeringute kasutamise kord kohustab liikmesriike koostama oma majandusele ja piirkondadele kohaseid pragmaatilisi ja teostatavaid „äriplaane” või majandusliku arengu strateegiaid.”

„Tegevuskava peab olema kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegias sätestatud prioriteetsete eesmärkidega. See tuleb Brüsseliga kooskõlastada.”

„Tasuta raha – toetuste ja piiramatute eelarvete – aeg on piirkondlike projektide jaoks möödunud,” selgitab volinik. „Iga kulutatud euro eest tuleb vastust anda. Toetuse saamise tingimuseks on rakenduskava koostamine ja kaitsmine, just nagu igat tüüpi erasektori investeeringute puhul.”

Muutuste juhtimine

„Huvitaval kombel aitas majanduskriis juurutada uut suhtumist ühtekuuluvuspoliitikasse,” räägib volinik.

„Rahaliste vahendite piiratuse tõttu on kõigi liikmesriikide ametiasutused pidanud oma eelarved prioriteetidele keskendudes üle vaatama. Suurem osa neist mõistab, et endisel viisil ei ole võimalik jätkata.”

„Ühtekuuluvuspoliitika vajabki praegu sellist lähenemisviisi ja distsipliini. Liikmesriigid peavad oma eesmärgid ja prioriteetid hoolikalt üle vaatama ning otsustama, kuhu on võimalik investeerida.”

Selged ja mõõdetavad sihid

2014.–2020. aasta programmitöö perioodi partnerluslepingute väljatöötamisel on see uus lähenemisviis olulist rolli mänginud.

Partnerluslepingud on äärmiselt olulised liikmesriikide ja piirkondade strateegiliste investeeringute juhtimiseks järgmise seitsme aasta jooksul ning Euroopa 2020. aasta strateegiaga kooskõlas olevate selgete investeerimiseesmärkide seadmiseks.

„Uus lähenemisviis võimaldab meil mõõdetavaid tulemusi näha ja pidevalt hinnata, kas avalikud investeeringud avaldavad Euroopas majanduskasvu ning tööhõive stimuleerimisele maksimaalset võimalikku mõju,” ütleb volinik.

„Näiteks kuidas saaksime investeerida teadusuuringutesse, kui meil ei ole teadusuuringute strateegiat? Sama hästi võiks juhtida roolita autot.”

Euroopa 2020. aasta strateegia rahastamisvahend

Voliniku sõnul on Lissaboni strateegia läbikukkumisest palju õpitud. „Ehkki 2000. aasta strateegia eesmärgid olid head, ei olnud muutuste ja uuenduste plaani teostamiseks olemas vajalikku rahastusvahendit. Tegu oli olulise puudujäägiga. Strateegia ei hõlmanud juriidilisi kohustusi ega konkreetset eelarvet ning kogu tegevus tugines poliitilisele tahtele, mis lõpuks ei realiseerunudki.”

Hahn rõhutab, et Lissaboni strateegia loomise põhjused – ELi madal tootlikkus ja nõrk majanduskasv – ei ole tänaseks kadunud. 2008. aasta majanduskriis on paljastanud olemuslikud nõrkused meie majanduses, millele niigi avaldab tugevat survet globaliseerumine, ressursside nappus ja vananev elanikkond.

Neile probleemidele reageerimiseks koostas Euroopa Liit tulevase majanduskasvu kava: Euroopa 2020. aasta strateegia. See strateegia on suunatud töökohtade loomisele ja vaesuse vähendamisele ning näeb ette arukaid investeeringuid energiatõhususse, teadus- ja arendustöösse ning säästlikesse tootmismeetoditesse.

„Üks reformitud ühtekuuluvuspoliitika „uuendustest” on selle kooskõla Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetidega ning keskendumine piiratud arvule eelnevalt kokkulepitud strateegilistele eesmärkidele, et saavutada valitud alal investeeringute kriitiline mass,” selgitab volinik.

„Meie VKEde, uuenduslikkuse ja vähese CO₂ heitega majanduse toetamisele suunatud piirkondlikud investeeringud moodustavad olulise osa Euroopa 2020. aasta strateegia täitmisest. Näiteks võin oma ametiaja lõpuks öelda, et tean kindlalt, et rohkem kui 38 miljardit eurot investeeritakse energiatõhususe ja taastuvenergia osakaalu suurendamisse. Ka liikmesriigid mõistavad uut suhtumist. Nad rakendavad seda isegi rangemalt, kui me nõuame. See aitab ELil saavutada kliimamuutuse pidurdamisega seotud eesmärgid ning parandada oma energiapuudust.”

Arukas spetsialiseerumine

2014.–2020. aasta reformitud ühtekuuluvuspoliitika tugineb arusaamale, et suurima mõju saavutamiseks peab iga piirkond esmalt oma peamised tugevused määratlema. See on „aruka spetsialiseerumise” strateegia põhiolemus.

Arukas spetsialiseerumine on innovaatiline lähenemisviis piirkondade majanduslikule arengule, mis võimaldab piirkondadel suunata investeeringuid oma tugevaimatesse või kõige konkurentsivõimelisematesse sektoritesse ning oma kasvupotentsiaali võimalikult hästi ära kasutada.

„Aruka spetsialiseerumise rakendamiseks määrame vahendid, asutused ja eksperdid, kes aitavad piirkondadel leida nende tööstus- ja tehnoloogiaalase niši ülemaailmsel turul.”

„See strateegia on oluline osa Euroopa praegustest jõupingutustest, et aidata piirkondadel majanduslangusest välja tulla,” ütleb volinik.

Avaliku sektori investeeringud

Koos liikmesriikide kaasrahastusega moodustab ühtekuuluvuspoliitika rahastus väga suure osa Euroopa avaliku sektori investeeringutest. Slovakkias, Ungaris, Bulgaarias, Eestis, Maltal, Lätis ja Poolas moodustas see 2010.–2012. aastal rohkem kui poole kõigist avaliku sektori investeeringutest.

Volinik märgib, et ehkki majanduskriisi põhjustas kõigi Euroopa riikide majandustele tõsiseid tagasilööke, aitas ELi ühtekuuluvuspoliitika rängimaid mõjusid leevendada ning paljudel riikidel ja piirkondadel raskest olukorrast välja tulla.

Näiteks toetas EL ühtekuuluvuspoliitika raames Kreeka struktuurireformi ning jätkab alustatud, panustades 2014.–2020. aastal 15,5 miljardit eurot Kreeka arengu soodustamiseks.

„Minu arvates on äärmiselt oluline seda raha hästi kasutada ning suunata peamiselt tõelist lisandväärtust tootvasse majandusse,” rõhutab Hahn.

„Kreeka taastumise võtmeks on piirkonnad. Seetõttu otsustasin külastada kõiki 13 Kreeka piirkonda. Kohapeal tugevnes minu usk Kreeka piirkondade arengupotentsiaali veelgi. Kreeka 2014.–2020. aasta partnerluslepingus on ette nähtud programmid kõigi 13 piirkonna jaoks.”

Makropiirkondlikud strateegiad

Makropiirkondlike strateegiate väljatöötamine aitab regionaalpoliitika rakendusala laiendada, et liikmesriigid ja mitte-liikmesriigid saaksid üheskoos piirkondlikke probleeme lahendada.

„Makropiirkondlik strateegia on uudne, kuna hõlbustab riikide koostööd eesmärkide seadmisel, rahastamise kooskõlastamisel ja koos töötamisel ühiste eesmärkide saavutamiseks. Makropiirkondlikud strateegiad aitavad kontsentreeruda olemasolevate vahendite jaotamisele, tagades erinevate sektorite jõupingutuste kooskõla.”

„Läänemere piirkonnas, Doonau piirkonnas ning Aadria ja Joonia mere piirkonnas kehtestatud strateegiad ning

teistes piirkondades kavandatavad strateegiad tõestavad, et makropiirkondlikud strateegiad aitavad välja selgitada meie piirkondade jaoks olulisi ühtseid lahendusi.”

Volinik rõhutab siiski, et liikmesriigid peavad ise välja selgitama oma territooriumi vajadused ja prioriteedid. Nende kohustus on eraldada logistilised vahendid, esitada soovitusi ja kontrollida otsuste täitmist.

Komisjon pakub riikide või piirkondade rühmadele tuge, kuid ei juhi nende koostöö kõiki üksikasju. Strateegia rakendamist peavad juhtima kohalikud poliitikud.

Põhja-lirimaa programm PEACE

Foyle'i jõge sildava Derry/Londonderry Rahu silla avamine 2011. aastal sümboliseeris Põhja-lirimaal tehtud edusamme rahu ja leppimise suunal.

Avamisüritusel kingiti volinik Hahnile silla mudel, mis kaunistab nüüd tema töölauda Brüsselis.

EL on tõepoolest tohutult panustanud leppimise ning rahuliku ja stabiilse ühiskonna saavutamisse Põhja-lirimaal. Lisaks riiklikule rahastusele on 18 aasta jooksul rohkem kui 20000 projekti investeeritud ligikaudu 1,3 miljardit eurot ELi fondidest.

Rahuprotsessis tehtud edusammude tähistamiseks korraldas Hahn 2013. aastal konverentsi, millest sai rahvusvaheline platvorm ELi programmi PEACE käigus kogutud kogemuste levitamiseks ning arutlemiseks nende kogemuste kohandamise võimaluste üle teistele sarnastele olukordadele Euroopas ja mujal. Täpsemalt aitas üritus tutvustada rahvusvahelisele üldsusele Põhja-lirimaal omandatud oskusi rahu kindlustamise alal. Konverentsil osalenud esinejad rääkisid oma kõnedes ka ELi pakutud toest ning tõstsid esile selle olulisust.

▶ VASAKUL: volinik Hahn ületab uut Vidini-Calafati silda üle Doonau. Doonau makropiirkondlik strateegia (EUSDR) kombineerib endas regionaal-, teadus-, transpordi- ja keskkonnapoliitikaid ning turvalisuse, turismi ja majanduskasvu eesmärgi, et parandada Doonau piirkonna elukvaliteeti ja töövõimalusi.

▶ PAREMAL: Johannes Hahn külastab Serbia üleujutustes kannatanud Obrenovaci piirkonda.

„Konverentsil „Bringing Divided Communities Together” („Lõhestunud kogukondade ühendamine”) oli mul hea meel kuulda kaht endist vastast sõpradena rääkimas,” ütleb Hahn.

„Nad on nüüd Põhja-Iirimaa peaminister ja asepeaminister. Nad peavad Euroopalt saadud toetust ja Euroopa konstruktiivset lähenemisviisi oma kogukonna ülesehitamiseks ja pikaajalise rahu edendamiseks väga oluliseks.”

Volinik märgib, et konverentsil osales mitmeid Euroopa teiste probleemsete piirkondade esindajaid, kes olid väga huvitatud programmi käigus saadud õppetundidest, edukaks osutunud projektidest, ühiskonda löödud haavade aeglasest paranemisest ja kogukondade ühendamisest.

Katastroofiabi

Euroopa piirkondade abistamine hõlmab abi andmist kriisiolukordades. Juba kümme aastat on EL pakkunud olulist tuge Euroopa maailmajaos juhtunud looduskatastroofide ohvritele, üleujutustest maavärinate ja metsatulekahjudeni.

Abi vahendab ELi solidaarsusfond, mis aitab katastroofi järel selle põhjustatud kahjustusi kõrvaldada. Lisaks katastroofienetuse tarbeks eraldatud 6,5 miljardile eurole on ELi solidaarsusfondist eraldatud üle 3,6 miljardi euro miljonite inimeste abistamiseks 23 liikmesriigis.

Näiteks osales fond aktiivselt maavärina tagajärgede likvideerimiseks Itaalias Abruzzos, kus katastroof hävitas piirkonna infrastruktuuri, üldkasutatavaid hooneid, elumaju ning tootmis- ja ärihooneid.

Hiljuti on fond osalenud Balkanimaades toimunud üleujutustest mõjutatud piirkondade toetamises. ELi solidaarsusfondi raha kasutatakse Serbia piirkondade katastroofijärgse taastamise osaliseks rahastamiseks.

„Ehkki Serbia on alles kandidaatriik, mitte ELi liikmesriik, koheldakse teda täieõigusliku liikmesriigina,” ütleb Hahn. Volinik Hahni juhtimisel toimub ka fondi reformimine. Need liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi vahel kokkulepitud reformid jõustusid käesoleva aasta juunis ning hõlbustavad, kiirendavad ja täpsustavad fondi reageerimist katastroofist mõjutatud liikmesriigi või piirkonna vajadustele.

Tulevased proovikivid

„Praegu elab rohkem kui kaks kolmandikku ELi kodanikest suuremates ja väiksemates linnades, mistõttu on oluline anda lähiaastatel linnapiirkondadele ühtekuuluvuspoliitikas tähtsam roll,” ütleb volinik. „Selleks alustame linnastumiskava väljatöötamist.”

Uus mõtteviis keskendub ka tervishoiule, meditsiini rahastamisele ja pensionidele, mis voliniku sõnul kujunevad tulevikus problemaatilisteks.

„Elanikkonna vananemise tõttu satuvad riigieelarved üha suurema surve alla. Samas annab see võimaluse efektiivselt kasutada ELi ühtekuuluvuspoliitika kaudu tehtavaid strateegilisi investeeringuid,” leiab volinik.

„Survet meditsiini infrastruktuurile võivad vähendada uued tehnoloogiad ning telemeditsiini ja haiglavälise ravi laialdasem levik.”

„Ühtekuuluvuspoliitika fondide toel võivad sellised uued meetodid vähendada tervishoiusüsteemi kasvavat finantskoormust,” ütleb volinik.

Aastate jooksul on piirkonnapõhine rahastamine Euroopa majandusele palju kasu toonud. See on loonud miljoneid uusi töökohti, parandanud maanteed, raudteede ja sadamate ehitust toetades piirkondade seotust ning investeerinud alustavatesse ettevõtetesse. Tänu reformile on lihtsast otsetoetuste allikast saanud Euroopa 2020. aasta eesmärkide saavutamist võimaldav investeerimisvahend. Loomulikult muutub ühtekuuluvuspoliitika ka edaspidi kooskõlas Euroopa vajaduste muutumisega.

▶ ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA SOODUSTAB INNOVATSIOONI JA LOODUSSÄÄSTLIKKU MAJANDUSKASVU EUROOPAS

Kuendas komisjoni ühtekuuluvusaruandes avaldatud uusim ühtekuuluvuspoliitika mõjude analüüs näitab selgelt, et ühtekuuluvuspoliitika leevendab majanduskriisi mõjusid, säilitab riiklike investeeringuid ning stimuleerib iduettevõtete loomist. Ühtlasi on ühtekuuluvuspoliitikast saanud peamine üle-Euroopaline vahend energiatõhususse, töökohtade loomisse ja VKEdede toetamisele tehtavate investeeringute soodustamiseks.

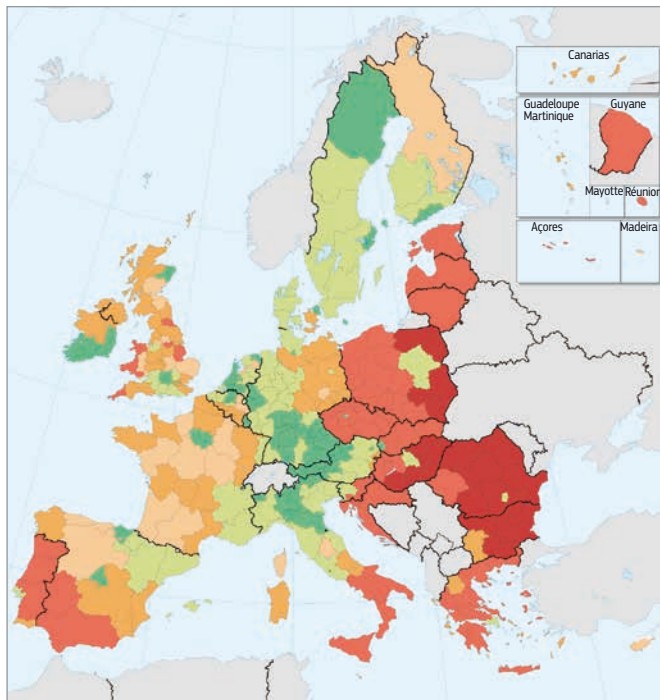
Traditsiooniliselt on ühtekuuluvuspoliitika kaudu pakutav rahaline toetus suunatud peamiselt vähem arenenud piirkondadele, kuid nüüd keskendutakse betooni asemel rohkem ettevõtluse, innovatsiooni, tööhõive ja sotsiaalse kaasamise toetamisele. Geograafilist suunamist on lihtsustatud ning nüüd on kõigil piirkondadel õigus saada teatud määral tuge.

Lisaks ELi piirkondade majandusliku ebavõrdsuse vähendamisele on see poliitika üha tihedamalt lõimunud ELi üldise strateegiaga. Uuel 2014.–2020. aasta programmitöö perioodil on ühtekuuluvuspoliitika Euroopa 2020. aasta strateegia lahutamatu osa, keskendudes uuenduslikkusele, tööhõivele, jätkusuutlikkusele ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele.

Muutunud majanduslik taust

Aruanne avaldatakse uue seitsmeaastase ühtekuuluvuspoliitika programmitöö perioodi alguses. Olukord ELis erineb oluliselt eelmise programmitöö perioodi alguse aegsest olukorrast 2007. aastal.

Sel ajal nautis EL veel pikka aega kestnud jõudsat majanduskasvu. Inimeste sissetulekud tõusid ühes tööhõivega ja riiklike investeeringutega. Vaesus, sotsiaalne tõrjutus ja piirkondadevaheline ebavõrdsus vähenes. 2008. aastal vallandunud majanduskriis tühistas suure osa tolleaegsetest saavutustest. Riikide võlakoormus ja tööpuudus on tõusnud ning paljude inimeste sissetulekud on vähenenud. Samas on vaesus ja sotsiaalne tõrjutus üha laiemalt levinud.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

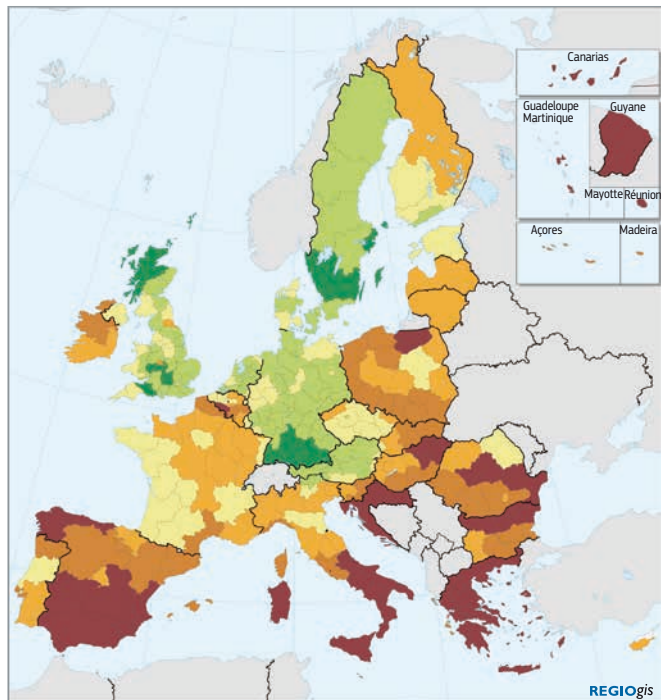
▶SKT INIMESE KOHTA (OSTUJÕU STANDARD), 2011

OSTUJÕU STANDARDÜHIKUTES (PPS) VÄLJENDATUD SISEMAJANDUSE KOGUTOODANG (SKT) INIMESE KOHTA NÄITAB ÜHE ELANIKU KOHTA TOODETUD KAUPADE JA TEENUSTE KOGUVÄÄRTUST.

EL-28 indeks = 100

- < 50
- 75 – 90
- 100 – 125
- 50 – 75
- 90 – 100
- >= 125

Allikas: Eurostat

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

▶TÖÖHÕIVE (20–64), 2013

% ELANIKKONNAST VANUSES 20–64

- < 60
- 65 – 70
- 75 – 80
- 60 – 65
- 70 – 75
- > 80

Märkus. EL-28 = 68,3
Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärk on 75%.
Allikas: Eurostat

2007.–2013. aasta tulemused

Hoolimata majanduskriisist panustas ühtekuuluvuspoliitika 2007.–2013. aastal oluliselt majanduskasvu ja töökohtade loomisse. Uusimate andmete kohaselt loodi 2007.–2013. aastal tänu ühtekuuluvuspoliitikale peaaegu 600000 töökohta ning toetati 80000 iduettevõtet. Ühtekuuluvuspoliitika investeeringute toel on ehitatud 25 800 km maanteed ja 2 700 km raudteid. See on aidanud 5,7 miljonil inimesel tööd leida ja 8,6 miljonil inimesel uusi kutseoskusi õppida.

Hinnanguliselt suurendasid ühtekuuluvuspoliitika investeeringud keskmist SKT-d Lätis 2,1%, Leedus 1,8% ja Poolas 1,7% aastas. Lisaks suurendasid need hinnanguliselt tööhõivet Poolas 1% aastas, Ungaris 0,6% aastas ning Slovakkias ja Leedus 0,4% aastas.

Need avaldasid nimetatud riikide majanduste arengupotentsiaalile kestvat mõju. Võrreldes stsenaariumiga, kus nimetatud investeeringuid ei tehtud, on nii Leedu kui ka Poola 2020. aastaks prognoositav SKT 4% kõrgem ning Läti SKT 5% kõrgem.

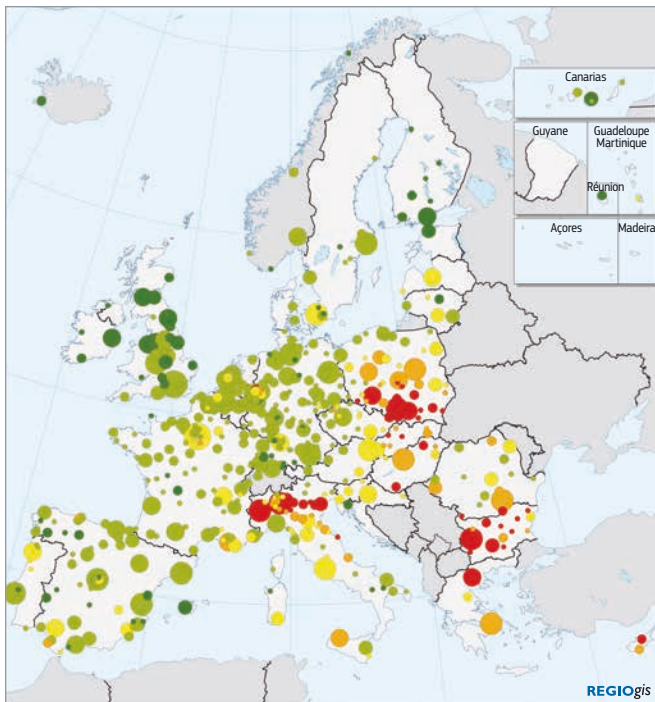
Avaliku sektori investeeringute säilitamine

Ühtekuuluvuspoliitika on Euroopa avaliku sektori investeeringute järsku vähenemist pehmandanud. See on mänginud olulist rolli avaliku sektori kulutuste säilitamises sellistele eluliselt tähtsatele aladele nagu teadus- ja arendustöö, VKEde toetamine, loodussäästlik energeetika, tööjõu kvalifikatsiooni tõstmine ja sotsiaalne kaasamine.

Enamikus liikmesriikides on riigieelarved kogu majanduskriisi vältel tugevas puudujäägis olnud ning riigivõlad on kiiresti kasvanud. Mõne riigi riigivõlad ületavad oluliselt 100% SKT-st. Riikide majandusliku olukorra halvenemine on kaasa toonud ulatuslikke eelarvekärpeid (eelarvete konsolideerimist) ning paljud valitsused on avaliku sektori investeeringuid oluliselt vähendanud.

Keskmiselt vähenesid ELi avaliku sektori investeeringute tegelikud mahud 2008.–2013. aastani 20% ning Kreekas, Hispaanias ja Iirimaa üle 60%. EL-12 riikides⁽¹⁾, kus ühtekuuluvuspoliitika

(1) Riigid, mis liitusid ELiga aastatel 2004 ja 2007.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

ÕHUSAASTE KONTSETRATSIOON (KÜBEMED – PM₁₀), 2011

PÄEVA KESKMINE KONTSETRATSIOON (µg/m³)

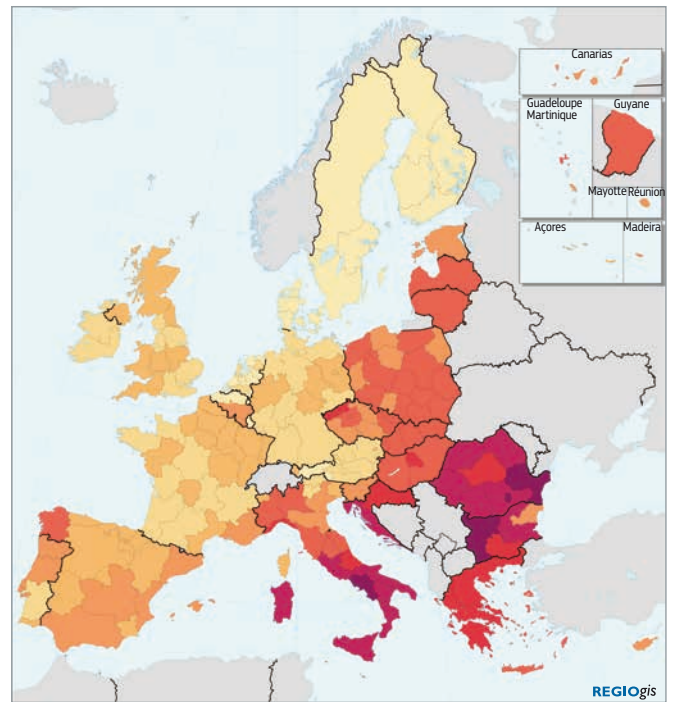
- < 21
- 21 – 31
- 31 – 44
- 44 – 67
- > 67

LINNA ELANIKE ARV

- < 100000
- 100001 – 250000
- 250001 – 500000
- 500001 – 1000000
- 1000001 – 5000000
- > 5000000

Märkus. Linna piires paiknevate mõõtejaamade mõõtmistulemuste keskmine.

Allikas: EEA, Euroopa Komisjon

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

EUROOPA HALDUSKVALITEEDI INDEKS, 2013

STANDARDHÄLVE, VAHEMIK VÄHEKVALITEETSEST (NEGATIIVNE) KVALITEETSENI (POSITIIVNE)

● < -1,75	● -0,75 – -0,25	● 0,75 – 1,25
● -1,75 – -1,25	● -0,25 – 0,25	● < 1,25
● -1,25 – -0,75	● 0,25 – 0,75	

Allikas: ANTICORRP, põhineb Maailmapanga andmetel ning piirkondlikul halduskvaliteedi uuringul, Charron, N. *et al.* (2014)

rahastus mängib eriti olulist rolli, vähenesid need 32%. Arvestades seda, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahastus moodustab kogu ELi avaliku sektori investeeringutest peaaegu kaks kolmandikku, on mõju neile olnud arvestatav.

Need kärped on suurendanud majanduskasvu soodustavate investeeringute sõltuvust ühtekuuluvuspoliitikast. 2010. aastast 2012. aastani moodustas ühtekuuluvuspoliitika rahastus kogu ELi avaliku sektori investeeringutest 21%. Ühtekuuluvusfondist abi saanud riikides oli see arv keskmiselt 57% ning Slovakkias, Ungaris, Bulgaarias ja Leedus 75%. Selle rahastusega oleksid vähem arenenud liikmesriikide avaliku sektori investeeringud veelgi vähenenud.

Töökohtade loomise ja ettevõtluse toetamine

On selgeid tõendeid selle kohta, et ühtekuuluvuspoliitika on paljudel aladel käegakatsutavaid tulemusi andnud. 2012. aasta

lõpuks toetati rohkem kui 60000 teadus- ja arendusprojekti ning rohkem kui 21500 ettevõtete ja teaduskeskuste koostööprojekti.

2007.–2012. aastal aitas ühtekuuluvuspoliitika ligi 68 miljonil inimesel osaleda tööturuprogrammides. 35 miljonit neist olid naised, 21 miljonit noored, 22 miljonit töötud ning peaaegu 27 miljonit madala haridustasemega (kohustuslik haridus või alla selle). Ühtekuuluvuspoliitika aitas 5,7 miljonil inimesel tööd leida ja peaaegu 8,6 miljonil inimesel uusi kutseoskusi õppida.

Lisaks on ühtekuuluvuspoliitika fondid andnud rohkem kui 5 miljonile inimesele internetiühenduse, parandanud 3,3 miljoni inimese varustatust joogiveega ning võimaldanud 5,5 miljoni inimese kodude ühendamist kanalisatsiooni- ja jäätmeäritlusvõrgustikega. 2007.–2013. aasta programmide tulemusi võime 2015. aasta lõpuni jäävate kuude jooksul veel näha.

►Septembris Brüsselis toimunud kuuenda ühtekuuluvusfoorumi teema oli „Investeeringud töökohtade loomise ja majanduskasvu toetamiseks: arengu ja heade valitsemistavade edendamine ELi piirkondades ja linnades”.

Kasvav ebavõrdsus

Hoolimata neist positiivsetest mõjudest ja suundumustest valitseb piirkondade vahel eri aladel endiselt suur ebavõrdsus. Viimase viie aasta jooksul on tööhõive ja tööpuuduse piirkondlikud erinevused suurenenud ja SKT (inimese kohta) erinevuste vähenemine peatunud. Nende arengute tõttu on Euroopa 2020. aasta eesmärkide saavutamine tööhõive ja vaesuse puhul oluliselt pidurdunud ja järgmistel aastatel tuleb nende saavutamiseks tõsiste eelarvepiirangute tingimustes teha suuri jõupingutusi.

Majanduskriisi mõju

Majanduskriisi mõju avaldus esmalt ehitus- ja tootmissektorites, kus tööhõive langes mõne liikmesriigi kinnisvaramulli lõhkemise ja globaalse nõudluse langemise tõttu oluliselt.

Viimastel aastatel on maailmaturg taas aktiivsemaks muutunud ning eksport suurenenud, mis omakorda on kaasa toonud kasvu tootmissektoris. See on eriti oluline paljude Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide jaoks, kus tootmissektor moodustab suure osa tööhõivest ja lisandväärtuse tootmisest.

”Aruanne näitab selgelt, et ühtekuuluvuspoliitikast on saanud tänapäevane paindlik vahend erinevate Euroopa ees seisvate probleemide lahendamiseks. Nüüd on tegu Euroopa investeerimisvahendiga, mis võimaldab kriisidele kiiresti reageerida, kuid sobib hästi ka strateegiliste eesmärkide, näiteks majanduskasvu ja tööhõive suurendamise, saavutamiseks. Teede ja sildade ehitamiseks eraldatavate suurte otsetoetuste aeg on tõepoolest läbi saamas, kuna paljude liikmesriikide infrastruktuur jõuab ülejäänud Euroopa omale järele. Uuenduslikkusele ja loodus säästlikule majanduskasvule keskenduvad investeeringud aitavad luua jätkusuutlikke töökohti ning meie piirkondade konkurentsivõimet tõsta.”

JOHANNES HAHN – EUROOPA KOMISJONI
REGIONAALPOLIITIKA VOLINIIG

Kriis on avaldanud erinevates ELi osades erinevat mõju. Enamikus ELi osades on linnapiirkonnad buumide ja langustega aktiivsemalt kaasa läinud, samas kui maapiirkonnad on neile vähe reageerinud.

EL-15 riikides⁽²⁾ oli teise taseme linnapiirkondade areng keskpärane, samas kui EL-13 riikides⁽³⁾ arenesid need piirkonnad teistest piirkondadest kiiremini. 2008.–2011. aastal oli EL-15 riikide maapiirkondade SKT kontsentratsioon teiste piirkondade omast väiksem, põhjuseks suurem tootlikkuse kasv. Lisaks tõi tootlikkuse kiirem kasv EL-13 riikide hulgas kaasa majanduskasvu erinevuste vähenemise teiste piirkondadega võrreldes.

Teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute säilitamine

Majanduskriisi ajal ei vähenenud investeeringud teadus- ja arendustegevusse SKT suhtes ning on viimastel aastatel hakanud isegi veidi kasvama, ehkki mitte piisavalt, et täita 2020. aastaks seatud 3% eesmärki.

(2) Liikmesriigid enne 2004. aastat.

(3) EL-12 ning Horvaatia.

Investeeringud transpordi- ja digitaalinfrastruktuuri on vähenenud paljude maapiirkondade ja vähem arenenud piirkondade puudujääke neil aladel. Uue põlvkonna tehnoloogial põhinev internetiühendus tekitab siiski uusi probleeme maapiirkondades, kus sellise tehnoloogia kasutamiseks vajalikku infrastruktuuri ei ole.

Majanduskriisi tõi kogu ELis kaasa kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute, mis on vähem arenenud liikmesriikide jaoks olulised majanduskasvu mootorid, olulise vähenemise. Õnneks on eksport EL-13 riikidest teistesse ELi riikidesse kiiresti taastunud ning moodustab nüüd nende SKTst suurema osa kui enne kriisi. Ka välismaised otseinvesteeringud on taas suurenema hakanud.

Kriis on nullinud poole 2000. aastast majanduslanguse alguseni saavutatud tööhõive kasvust, eriti mõnes lõunapoolses liikmesriigis. Seetõttu on üleminekupiirkondades ja vähem arenenud piirkondades tööhõive ligikaudu 10% riigi eesmärgist madalam, samas kui arenenud piirkondades on see arv 3%. Nendes piirkondades on tööpuudus ka kiiremini kasvanud: keskmiselt 5% 2008. aastast 2013. aastani. Arenenud piirkondades on see arv 3%.

Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus

Veel üheks majanduskriisi mõjudest on suurem vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse risk. 2009.–2012. aastal suurenes vaesuse ja tõrjutuse ohus olevate inimeste arv üheksa miljoni võrra; eriti tuntav oli see kasv Kreekas, Hispaanias, Itaalias ja Iirimaa. Vähem arenenud liikmesriikides kipub vaesusrisk olema linnades palju madalam kui riigi ülejäänud osades, samas kui arenenud liikmesriikide kohta võib öelda vastupidist.

Keskonnale on kriis avaldanud mitmesugust mõju. Majandustegevuse ja sissetulekute vähenemine on aidanud kasvahoonegaaside heitkoguseid vähendada. Samas ei ole energiatõhusus oluliselt suurenenud, mistõttu ei ole heitmete madalam tase nõudluse taastumise korral ilmselt jätkusuutlik. Seetõttu tuleb 2020. aasta eesmärgi saavutamiseks teha täiendavaid investeeringuid.

Mõju linnades

Ehkki linnasid peetakse uuenduslikkuse ja majanduskasvu mootoriteks, on nende tööhõive kriisi ajal teiste piirkondadega võrreldes rohkem langenud. Paljudes liikmesriikides on linnaelanikel ka suurem risk langeda vaesusse või sotsiaalsesse tõrjutusse.

Jätkusuutliku majanduskasvu linnaline mõõde hõlmab paljusid kontraste. Ühest küljest on õhu kvaliteet paljudes linnades tiheda liikluse tõttu madal, niinimetatud soojusaare efekti tõttu avaldavad kuumalained linnadele tugevamat mõju ning paljud linnad asuvad veekogu ääres, mis suurendab üleujutuste riski.

Teisest küljest pakuvad linnad olulisi ökotõhususe eeliseid, kuna suur asustustihedus vähendab pikkade vahemaade läbimise vajadust. Ühtlasi on linnades parem ühistranspordivõrgustik, mis muudab inimeste liikumise energiatõhusamaks. Ka kulub linnaelanike kodude kütmiseks keskmiselt vähem energiat.

Valitsemine

Ehkki Euroopa põhjaosa riigid saavad valitsemistavade ja ettevõtlussõbralikkuse uuringutes häid tulemusi, on liiga paljude liikmesriikide avaliku sektori asutuste maine halb ning pistise võtmine sellistes riikides laialt levinud. Uute uuringute tulemused näitavad, et ettevõtlussõbralikkus ja avaliku sektorite asutuste usaldusväärsus varieerub tihti ka riigisiselt. See tähendab, et mahajäänud piirkondade olukorra normaliseerimiseks võib olla vaja täpsemini sihitavaid meetmeid. Lisaks on uuringud näidanud, et valitsemisprobleemid võivad pidurdada sotsiaalset ja majanduslikku arengut ning vähendada ühtekuuluvuspoliitika investeeringute mõju.

Keskendumine Euroopa 2020. aasta eesmärkidele

2010. aastal avaldatud eelmises ühtekuuluvusaruandes rõhutati vajadust viia investeeringud paremini kooskõlla Euroopa 2020. aasta strateegiaga, kehtestades rangemad nõuded ja nõudes tulemuste paremat jälgitavust. Praegune reformitud 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika rakendab äärmiselt strateegilist meetodit ning on koostatud neist soovitud lähtudes. Uued rahastamiseeskirjad ja -tingimused tagavad poliitika optimaalse mõjuvuse saavutamiseks vajaliku õigusraamistiku ja makromajandusliku raamistiku kujundamise.

Kuues ühtekuuluvusaruanne näitab, et ehkki hiljutine majanduskriis on piirkondadevahelisi majanduskasvu erinevusi suurenendanud, võib riikidest kogutud andmete ja prognooside põhjal näha selle trendi pöördumist. Üheks selle positiivse muutuse põhjustest on ühtekuuluvuspoliitika sihitud investeeringud.

► LISATEAVE
http://ec.europa.eu/regional_policy/cohesion_report

▶ AVATUD ANDMED JA ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA

LÄBIPAISTVUSE JA TULEMUSLIKKUSE SUURENDAMINE

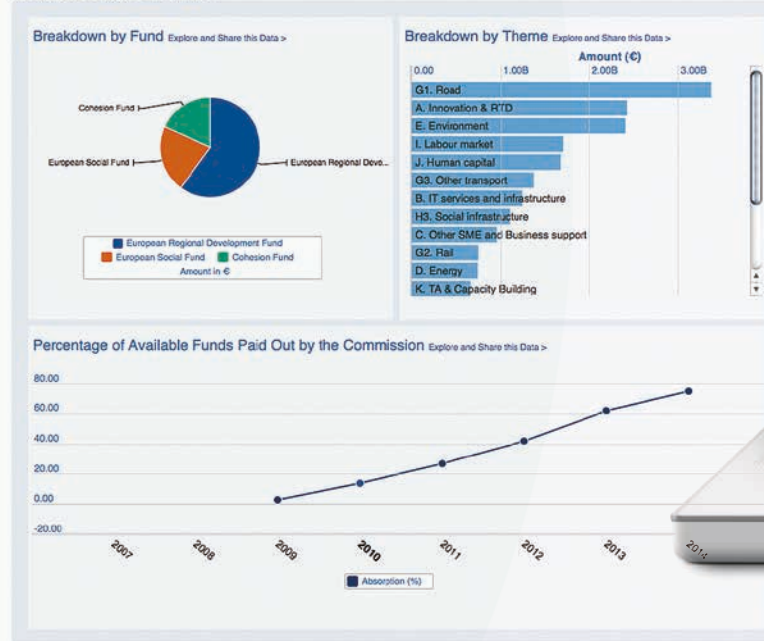
Mis on avatud andmed? Kogu maailma avaliku sektori asutused toodavad ja koguvad tohututes kogustes andmeid. Näiteks valitsuse kasutatavad statistilised andmed, eelarveteave, parlamendi stenogrammid, geograafilised andmed, seadused ning erinevaid poliitikaid puudutavad andmed. Viimastel aastatel on paljud avaliku sektori asutused algatanud nende käsutuses olevate andmete avalikustamise, et suurendada oma tegevuse läbipaistvust ja kontrollitavust ning luua uut tüüpi majandustegevust.

ELi ühtekuuluvuspoliitika ja avatud andmed

2014.–2020. aasta rahastusperioodi teavitus- ja kommunikatsioonisätted hõlmavad korraldusasutustele esitatavat nõuet ELi rahastuse saajate andmete avaldamiseks avatud ja juurdepääsetaval kujul ⁽¹⁾.

Lisaks tuginevad reformitud ELi ühtekuuluvuspoliitika tulemustepõhisus ja uute rakenduskavade tulemuslikkusraamistik kokkulepitud eesmärkide saavutamist puudutavate andmete kogumisele ja avaldamisele.

Available Budget 2007-2013

ELi ühtekuuluvuspoliitika uus avatud andmete platvorm

2014. aasta juulis võttis Euroopa Komisjon kasutusele avatud andmete platvormi, mis võimaldab ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkust uuel viisil jälgida.

See platvorm annab riigiasutustelt komisjonile esitatud aruannetel põhinevat teavet liikmesriikides saavutatud tulemuste kohta. See näitab, kuidas rahastus riikide, piirkonnakategooriate, erinevate fondide ja temaatiliste eesmärkide vahel jaguneb. Platvorm hõlmab mitmeid interaktiivseid kaarte, millel on teave sotsiaalmajandusliku konteksti ning Euroopa piirkondade spetsiifiliste probleemide kohta. Need põhinevad komisjoni kuuenda majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse aruande andmetel (vt artikkel lk 8).

ELi ühtekuuluvuspoliitika avatud andmete platvormi eesmärk on pakkuda interaktiivset kasutuskogemust ning soodustada osalemist. Kasutajad saavad andmeid vaadata erinevatel kaartidel ja diagrammidel, ise visualiseerimisviise luua, andmekogumeid erinevates vormingutes alla laadida, platvormil esitatavaid andmeid kommenteerida ja arutada

(1) Ühissätete määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 115 lõige 2.

„Reform /.../ võimaldab meil tulemusi Euroopa tasandil koondada ning pakub vajalikku teavet, et saaksime poliitika tulemuslikkust lihtsalt ja veenvalt selgitada.“

JOHANNES HAHN – EUROOPA KOMISJONI REGIONAALPOLIITIKA VOLINIK

ning tagasisidet anda. Nad võivad andmekogumeid ka suhtlusmeedias jagada ning graafikuid ja diagramme oma blogides või veebisaitidel avaldada. Platvorm pakub kasutajatele võimalust tellida teavitusi uute andmete üleslaadimise kohta.

Mis edasi?

Ühtekuuluvuspoliitika avatud andmete platvormi eesmärk on edendada rakenduskavade tulemuslikkuse debatti.

Platvormi esitleti 8.–9. septembril Brüsselis toimunud kuendal ühtekuuluvusfoorumil, mis oli otsustajate ja sidusrühmade jaoks oluline võimalus arutleda selle üle, kuidas ühtekuuluvuspoliitika rahastust saaks kasutada Euroopa elanike majandusliku heaolu ja elukvaliteedi parendamiseks. 2014. aasta Euroopa piirkondade ja linnade nädala üritusel OPEN DAYS keskendutakse muu hulgas piirkondade statistikale. Näiteks toimub ühtekuuluvuspoliitikaga seotud avatud andmete teemaline töötuba. Töötoas uuritakse muu hulgas seda, kuidas

piirkonnad ja linnad kasutavad andmeid kvaliteetsemate kohalike teenuste osutamiseks ning kodanike efektiivsemaks kaasamiseks otsustusprotsessi.

2014. aasta sügisel avaldatakse ühtekuuluvuspoliitika avatud andmete platvormil uued liikmesriikide 2013. aasta rakendamisaruannetest pärinevad andmed. Komisjon kasutab platvormi ka 2014.–2020. aasta programmitöö edenemist puudutavate andmete (väljastatud rahastus, eesmärgid, indikaatorid jne) avaldamiseks sedamööda, kuidas uusi rakenduskavasid kinnitatakse.

Jälgige platvormi ning kasutage sellel pakutavaid interaktiivseid funktsioone teabe jagamiseks, kommenteerimiseks ja tagasiside andmiseks!

► LISATEAVE
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

▶ MAJANDUSELE KESKENDUMINE KREEKA PARTNERLUSLE- PINGUS

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA TOETAB
MAJANDUSE ÜMBERSTRUKTUREERIMIST
JA SOODUSTAB ERASEKTORI
INVESTEERINGUID

Kreekast sai 23. mail 2014 Taani ja Saksamaa järel kolmas riik, kelle ESIF-partnerluslepingu komisjon kinnitas. Panorama vestles Kreeka arengu ja konkurentsivõime ministeeriumi avaliku sektori investeeringute peadirektor George Yannoussis'ega. George Yanoussis koordineeris partner-

luslepingu projekti ettevalmistamist ja esitamist tollase arenguministri Kotzis Hatzidakise alluvuses.

▶ Millal alustas Kreeka partnerluslepingu ettevalmistamist? Kuidas ettevalmistusprotsessi organiseeriti ning millised olid süsteemi peamised tugevused ja nõrkused?

Arengu ja konkurentsivõime ministeerium, eriti aga avaliku sektori investeeringute peasekretariaat NSRF (ASIP-NSRF), mille pädevusalasse uue partnerluslepingu ettevalmistamine kuulub, algatas konsultatsiooniprotsessi ja koordineeris seda koos riigi ja piirkondade tasandi poliitikakujundajate ning asjaomaste piirkondade ja temaatiliste alade partnerite ja sidusrühmadega.

Konsultatsiooniprotsessi ja partnerluslepingu projekti koostamise koordineerimiseks väljastas ministeerium kaks

ringkirja (aprillis 2012 ja märtsis 2013). Riigi, sektorite ja piirkondade tasandi pädevad asutused ja sidusrühmad on välja töötanud ja otsustanud peamised strateegilised ettepanekud meie riigi arendamiseks uuel programmitöö perioodil. Samal ajal organiseeriti riiklik arengukonverents ja 13 piirkondlikku konverentsi. Igas piirkonnas korraldati töötoid RIS3-strateegiatega (teadustöö ja uuendamise strateegia aruka spetsialiseerumise soodustamiseks) väljatöötamiseks. Ka teised asjaomased ministeeriumid on korraldanud oma arengukonverentse.

Intensiivse ja viljaka konsultatsiooniperioodi jooksul käsitletud peamised küsimused puudutasid arenguvajaduste väljaselgitamist sektorite ja piirkondade tasandil, temaatiliste prioriteetide analüüsimist, territoriaalseid probleeme ning horisontaalsuspõhimõtete rakendamist. Konsultatsiooniprotsessiga paralleelselt hangiti ja vajaduse korral ka rakendati eksperthinnanguid.

▶ Kui suurel määral on Kreeka partnerlusleping peamiste sidusrühmade (ministeeriumite, piirkondade, linnade, ettevõtete, teadusasutuste, vabäühenduste jne) partnerluse tulemus?

Lisaks ministeeriumitele, piirkondadele ja kohalikele omavalitsustele osales konsultatsiooniprotsessis mitmeid juriidilisi isikuid, asutusi ja organisatsioone. Lisaks tuleb arvesse võtta, et konsultatsioone korraldasid paralleelselt mitu pädevat

▶Kreeka suuruselt teise linna Thessaloniki rannapiirkonna ümberkujundamine.

▶Heraklionis asuv Foundation for Research and Technology-Hellas (FORTH) on üks Kreeka suurimaid teaduskeskusi.

ministeeriumit ja piirkonda ning need hõlmasid palju suuremat hulka osalisi, muu hulgas ministeeriumitele ja piirkondadele alluvaid juriidilisi isikuid, vabaühendusi, kohalikke arenguorganisatsioone, keskkonnakaitseasutusi, sotsiaalpartnereid, haridusasutusi, ettevõtlussektori esindajaid, seltse, teadusorganisatsioone jne.

Selle tasandi konsultatsiooniprotsessi (mis hõlmas muu hulgas küsitlusi, teabe- ja konsultatsioonisaitide loomist, konsultatsioonikohtumiste ja temaatiliste rühmade organiseerimist, uute rakenduskavade loomise töörühmade koostamist ja teabepäevade organiseerimist) lõpptulemuseks olid ministeeriumite ja piirkondade ettepanekud, mis esitati arengu ja konkurentsivõime ministeeriumile kooskõlas ministeeriumi ringkirjades sätestatud juhistega.

Käsitleme konsultatsiooni pideva ja jätkuva protsessina, mis peab andma tulemusi ka uute rakenduskavade elluviimise, jälgimise ja hindamise kontekstis.

▶Millise hinnangu annate komisjoni pakutud toele teie riigis toimunud läbirääkimiste vältel?

Partnerluslepingu ettevalmistamine on keeruline ja raske protsess ning komisjon toetas meid selles igakülgset. 2013. aasta novembris avaldatud seisukohavõtt ajendas meid organiseerima prioriteete kooskõlastatud eesmärgirühmadeks ja üldjoonelisteks tegevussuundadeks. Komisjoni töötajate ja

ekspertide pakutud tugi aruka spetsialiseerumise ja ettevõtluse vaimus toimuva avastusprotsessi põhimõtete ning metoodika juurutamiseks riigi ja piirkondade tasanditel oli ja on äärmiselt kasulik. Väga suur abi oli ka komisjoni töötajate märkustest ja tähelepanekutest partnerluslepingu projekti mitteametlike versioonide kohta. Lõpuks andsid viimasel nädalal enne partnerluslepingu ametlikku kinnitamist peetud 24-tunnised läbirääkimised riigiasutuste ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi pädevate esindajate vahel tunnust ühisest tahtest koostada mõlemale osapoolle vastuvõetav ning nende strateegiatega ühilduv dokument.

Teisest küljest ei saa me eirata Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eeskirjade, riigiabi eeskirjade, partnerluslepingu ja rakenduskavade esitamisel kasutatavate „mallide” ning muude komisjoni eeskirjade ja direktiivide kumulatiivsete nõuete segadusest tulenevaid raskusi.

▶Kui suurel määral oli partnerluslepingu ja rakenduskavade koostamine ühistöö?

Partnerluslepingu koostas peasekretariaadi ja ministri alluvuses töötanud arenguprogrammide strateegilise planeerimise ja hindamise keskne töörühm. Neid abistasid mõned välised eksperdid ja ministri alluvuses töötavad nõuandjad. Rakenduskavasid valmistavad ette korraldusasutused: seitsme riikliku tasandi rakenduskava koostamine usaldatakse pädevate ministeeriumite korraldusasutustele olenevalt iga

▶Algatuse „Uued teadmised” raames on rahastatud 27 teadus- ja arendusprojekti IKT, põllumajanduse, kalanduse, loomakasvatuse, toidu biotehnoloogia, keskkonnakaitse, energia, veevarustuse, transpordi, tervishoiu ja kultuuripärandi alal.

rakenduskava sekkumisvaldkonnast; 13 piirkondade tasandi rakenduskava koostamine usaldatakse vastavate piirkondade korraldusasutustele. Rakenduskavade ettevalmistamine algas paralleelselt partnerluslepingu ettevalmistamisega, kuid intensiivsus pärast peamiste suuniste ja prioriteetide väljaselgitamist. Riigi ja piirkondade tasandite korraldusasutused peavad pidevaid dialooge, samas kui komisjon osaleb spetsiifiliste teemade, näiteks RIS3, sotsiaalpoliitika või keskkonnaga seotud tööde alastes aruteludes.

▶**Kuidas lahendasite nelja fondi arendamise täpse koordineerimise probleemi? Kuidas leidsite koherentse lahenduse?**

Äärmiselt oluline on vajadus kombineerida arenguprojektide teostamisel mitme fondi rahalisi vahendeid. Näiteks saab investeeringuid (ERF) ja koolitusi (ESF) tulemuslikult kombineerida ettevõtete uuendamise- ja hajutamiskavade toetamiseks. Põllumajandus- ja toiduainetööstusettevõtete toetamiseks on vaja ERFi ja EAFRD rahastust kombineerida. Sellegipoolest näevad eeskirjad ja „mall” põhjendatult ette selle kombinatsiooni kasutamist ainult erandjuhtudel. Piiritlemisargumendid on sama mõjuvad nagu varem. Lisaks soosivad komisjoni töötajad ja pädevate riiklike poliitikakujundusasutuste töötajad eraldi projektide kasutamist iga rahastusallika jaoks haldus efektiivsusega seotud põhjustel. Praktikas hoiduvad ametiasutused selliste kombinatsioonide kasutamisest juhtimisega seotud põhjustel.

Lisaks neile meetoditele soovib komisjon kombineerida ERFi rahastust Horizon 2020 ja COSME rahastusega. Me ei usu, et selline projekt sujuvalt toimiks. ELi tasandi protseduuride ulatuslikum integreerimine tuleb põhjalikult läbi mõelda.

▶**Kui suurel määral võib ühtekuuluvuspoliitika Kreeka majanduse arengut mõjutada?**

Alates 2008. aastast rahanduskriisis vaevunud Kreekale avaldub tugev surve avaliku sektori kulutuste, muu hulgas rahastamise ja investeeringute, radikaalseks vähendamiseks. Pääaegu kõik selle aja jooksul tehtud ja lähiaastatel tehtavad avaliku sektori investeeringud pärinevad Euroopast. Erasektori investeeringud, mis olid juba enne kriisi ELi keskmisest madalamad, on samuti vastuvõetamatult vähenenud. Seetõttu on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid Kreeka majanduse taastamise jaoks äärmiselt olulised.

Probleem on mitmetahuline: varem panustasid struktuurifondid oluliselt nõudluse suurenemisse, kuid uuel programmitöö perioodil on eesmärk suurendada pakkumist, muu hulgas ekspordi. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja majanduse struktuuri muuta ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid peaksid selles oma rolli mängima. Lisaks vajab Kreeka 2008. aasta sissetulekutaseme taastamiseks 2020. aastaks rahvusvaheliste ekspertide hinnangul kuni kuus korda rohkem investeeringuid kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid võimaldavad (vt tabel). See tähendab, et Euroopa struktuuri- ja

KREEKA ÜHTEKUULUVUS- POLIITIKA ARVUDES

Kogu Kreekasse suunatav rahastus ühtekuuluvuspoliitika ja teistest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest 2014.–2020. aasta programmitöö perioodil

▶ EUR (praegused hinnad)

ERF	▶ 8 165 716 613 €
ESF	▶ 3 690 994 020 €
Ühtekuuluvusfond	▶ 3 247 019 502 €
Euroopa ühendamise rahastusse (CEF) ülekantud Ühtekuuluvusfondi rahastus	▶ 580 038 571 €
Euroopa territoriaalne koostöö	▶ 231 634 557 €
Noorte tööhõive algatus (YEI)	▶ 171 517 029 €
Euroopa abifond enim puudustkannatavate isikute jaoks (FEAD)	▶ 280 972 531 €
EAFRD	▶ 4 223 960 793 €
EMKF	▶ 388 777 914 €
KOKKU	▶ 20 980 631 530 €

investeerimisfondide roll on peamiselt erasektori investeringute ligi tõmbamine. Ühtlasi tähendab see, et struktuuri- ja investeerimisfondide raha kulutamise eelduseks on ettevõtluskeskkonna oluline paranemine.

▶ Milliseid tulemusi ootate Kreekalt seitsmeaastase perioodi lõpuks?

Oodatavad tulemused on kirjas kinnitatud rakenduskavade dokumendis ning täiendavalt täpsustatakse neid rakenduskavade tagajärgede ja tulemuste indikaatorites. Kokkuvõtlikult on need järgmised. **Esiteks:** lahendada kriisist tekkinud vaesusprobleem (peamiselt ESF ümberõppe, sotsiaallettevõtluse jne rahastamiseks) ning luua SKT-d ja tööhõivet tugevalt mõjutavates sektorites (nt põllumajandus ja toiduainetetööstus, turism, taastuvenergia) alus terviklike ja tulemuslike investeringute tegemiseks.

Teiseks: toetada erasektori algatusi olulistes majandussektorites ning valmistada ette investeringuid suurt kasvu võimaldavatesse uuenduslikkuse- ja teadmispõhistesse tööstustesse.

Kolmandaks: rõhutada uuendusliku ekspordile orienteeritud ettevõtluse (nt kosmeetika ja geneeriliste ravimite tootmine, IKT ja lepinguline teadustegevus) toetamist. Lisaks uuenduslikkuse soodustamisele tuleb toetada kohalike innovatorite ja rahvusvaheliste investorite alt üles suunatud

ettevõtlusalgatusi. Riigiabi õigusraamistiku osas uurib GSPI-NSRF praegu, millised rahastamisvahendid erinevates olukordades investoritele kõige paremini sobivad.

▶ Kui palju olete suhelnud teiste liikmesriikidega, kes oma partnerluslepinguid koostavad?

2014. aasta esimesel poolaastal oli Kreeka Euroopa Liidu eesistujariik, mis andis meile võimaluse teiste liikmesriikidega üldist teavet vahetada. Piiratud aja ja meie rahvamajanduse eripärade tõttu ei olnud meil piisavalt võimalusi teiste riikidega spetsiifilistel teemadel konsulteerida. Partnerluslepingu projekti koostamisse panustades on komisjon meid varustanud teabega teistes riikides kehtivate heade tavade kohta, eriti tingimuste täitmise osas.

▶ Mida on see kogemus teile õpetanud ning mida teeksite teisiti, kui saaksite otsust alustada?

Uue perioodi plaanimine tuleb organiseerida pideva protsessina, mis hõlmab erinevat tüüpi investeringute sisulist hindamist ja analüüsimist ning pikemat ajavahemikku kui 1–2 aastat pärast programmitöö perioodi lõppu. Täpsemalt tuleb üle vaadata hindamistavad. Hindajad peavad omandama tänapäevased hindamismeetodid, näiteks võrdlusanalüüs, mõjude analüüs ja ökonomeetriselised mudelid. Uuringute referentstingimusi ettevalmistavad ning nende tulemuste ja neist tulenevate soovitude kasutamise eest vastutavad riigiteenistujad peavad läbima nende metodikate ja meetodite alase väljaõppe.

Samal ajal peavad muud teenistused ja teadusasutused (nt vaatluskeskused) koguma VKEdele otsustusprotsessis kasulikke teavet ja kvantitatiivseid andmeid globaalse konkurentsi arenemise kohta riigi ja piirkondade jaoks olulistes sektorites. Sidusrühmad, eksperdid ja asjaomased riigiteenistujad peavad pidama pidevat dialoogi, mis põhineb varasematest kogemustest kogutud konkreetsetel andmetel ning tulevastel suundumustel või prognoositavatel probleemidel. Eesmärkide määramisel on vaja leida tasakaal paindlikkuse ja täpsuse vahel, kuid selleks tuleb rõhk nihutada finantsjärelevalvel projektide järelevalvele.

▶ LISATEAVE
www.ggea.gr/index_en.htm

▶ KASVAME KOOS – ARUKAD INVESTEERINGUD INIMESTE HÜVANGUKS

OPEN DAYS 2014 – 12. EUROOPA PIIRKONDADE
JA LINNADE NÄDAL

OPEN DAYS, Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ja Regioonide komitee korraldatav iga-aastane foorum, toimub 2014. aastal 6.–9. oktoobril Brüsselis loosungi „Kasvame koos – arukad investeeringud inimeste hüvanguks” all.

Samal ajal kui Euroopa teeb jõupingutusi majanduse taastamiseks ühtekuuluvuspoliitika investeerimispoliitika ja liikmesriikidevaheliste partnerluslepingute ja rakenduskavade väljatöötamise läbi, toimub foorumil OPEN DAYS 2014 elav arutelu paljudel erinevatel teemadel.

Põhiteemad

OPEN DAYS 2014 keskendub kolmele läbivale teemale.

„Piirkondlike strateegiate ühendamine” tõstab esile Euroopa piirkondade majandusliku taastumise võtmeküsimusi, näiteks arukas spetsialiseerumine, digitaalarengukava, VKEdede toetamine, vähese CO₂-heitega majandus, koolitamine ja sotsiaalne kaasamine, uuenduste soodustamine, moderniseerimine ja linnade areng.

Teema „Võimekuse suurendamine” keskendub heade programmijuhtimistavade ja -vahendite jagamisele, eriti finantskorralduse, avalike hangete korra ning tulemuste ja mõjude hindamise osas.

Teema „Territoriaalne koostöö” raames käsitletakse üle-Euroopaliste programmide uut põlvkonda: INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT ja rahvusvahelise koostöö algatused.

Kõrgetasemelised esinejad

6. oktoobril toimuval avaüritusel peavad avakõne mitu kõrgetasemelist esinejat, teiste seas Euroopa regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn ja Regioonide Komitee president Michel Lebrun. Osalema on oodatud ka Euroopa Parlamendi president Martin Schulz ja Itaalia peaministri riigisekretär Graziano Delrio Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi esindajana.

Sellel üritusel analüüsitakse ühtekuuluvuspoliitika uue tsükli algusega seotud probleeme ja võimalusi. Külalisesinejast OECD peasekretär Angel Gurría esitleb kahte teedrajavat väljaannet: *The Regional Outlook*, mis kuulutatakse välja samal üritusel, ning aruanne teemal „Piirkondade heaolu”.

REGI ja COTERi kohtumine

Avaüritusele järgneb Euroopa Parlamendi Regionaalarengukomisjoni (REGI) ning Regioonide Komitee territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika komisjoni (COTER) kohtumine. Kohtumine annab võimaluse arutada 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika paketi alustamist ning selle uute vahendite, näiteks integreeritud territoriaalsete investeeringute (ITT) ja kogukonna juhitava kohaliku arengu (KJKA), kasutuselevõtmist. Keskendutakse sellele, kuidas tagada kohalike ja piirkondlike ametiasutuste piisav võimekus uute Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESI-fondide) rakendamiseks.

Seejärel toimub kolme päeva jooksul ligi 100 tööseansi, mille hulgas on koolitajate töötubasid heade tavade ja koolitusmeetodite vahetamiseks ning erialadebatte, millel osalevad eksperdid arutlevad kitsamatel teemadel.

Programm University

Äärmiselt edukaks osutunud programm OPEN DAYS University esitleb uusimaid regionaal- ja linnaarenguga seotud teaduslike andmeid. Selle raames saavad akadeemikud, praktikud, ELi ametnikud ja teised huvilised arvamusi vahetada ning katsetada regionaal- ja linnapoliitika valdkonnas uusi akadeemilisi kontseptsioone.

Programmi ülesehitus soodustab sidemete loomist tudengite, teadlaste, ELi institutsioonide ja piirkondlike partnerite vahel ning suurendab üldist teadlikkust, äratades tudengites ja noorteadlastes huvi ELi ühtekuuluvuspoliitika vastu.

ELi ühtekuuluvuspoliitikat ja sellega seotud poliitikavaldkondi uurivate tunnustatud akadeemikute ja teadlaste, kes valiti erinevatest Euroopa riikidest, abiga organiseeriti kaheksa töötuba.

Master Class

Ka sel aastal toimub programmi OPEN DAYS University raames regionaal- ja linnapoliitikat uurivatele doktorantidele ja noorteadlastele mõeldud üritus Master Class. Üritust korraldavad regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat ja Regioonide Komitee koostöös Regionaaluuringute Assotsiatsiooniga ning selle eesmärk on parandada 30 ELi riikidest ja teistest riikidest valitud tudengi ja teadlase arusaama ELi ühtekuuluvuspoliitika ja sellega seotud võimalikest uurimisteedest.

Euroopa minu piirkonnas/linnas

Foorumi OPEN DAYS lähendamiseks kohalikele ja piirkondlikele sidusrühmadele korraldatakse kogu Euroopas foorumi OPEN DAYS 2014 prioriteetsetel teemadel kohalikke sündmusi tunnuslausega „Euroopa minu piirkonnas/linnas”.

Need üritused on mõeldud üldsusele, võimalikele ELi regionaalpoliitika toetusesaajatele, ekspertidele, teadlastele ja ajakirjanikele ning toimuvad asjaomase piirkonna või linna organiseerijate äranägemisel muu hulgas konverentside, töötubade, raadio-/teleülekannete ja näituste kujul.

Septembrist novembrini toimub kogu Euroopas oodatavalt üle 300 kohaliku ürituse, millel osaleb 80–90 tuhat kodanikku ja eksperti.

OPEN DAYS Cinema

Sel aastal tutvustame uut ürituseformaati OPEN DAYS Cinema, kus näidatakse kogu Euroopa ESI-fondidest rahastatud suurepäraseid projekte ning piirkondade ja linnade arendamise häid tavasid kujutavaid videoklippe.

Foorumil OPEN DAYS esitletakse ka paljusid aruandeid, muu hulgas Euroopa Komisjoni *kuuendat majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse aruannet*, Eurostati 2014. aasta *piirkondlikku aastaraamatut* ning OECD aruannet *healu kohta piirkondades*.

**JÄLGIGE FOORUMIT
OPEN DAYS
INTERNETIS
PALJUDEST
TÖÖTUBADEST
TEHAKSE INTERNETIS
OTSEÜLEKANNE**

▶ LISATEAVET SAATE FOORUMI
OPEN DAYS VEEBISAIDILT
www.opendays.europa.eu

▶ ELI LINNASTUMISKAVA VÄLJATÖÖTAMINE

MEETMED LINNADE PROBLEEMIDE TIHEDAMAKS LÕIMIMISEKS ELI POLIITIKAKUJUNDUSEGA

Rohkem kui kaks kolmandikku ELi kodanikest elab suuremates ja väiksemates linnades. Neid linnu mõjutavad otseselt või kaudselt erinevad ELi poliitika- ja algatused üha suuremal hulgal aladel, näiteks sotsiaal-, kultuuri-, transpordi-, energeetika- ja keskkonnapoliitika alal. Komisjon on alustanud linnastumiskava väljatöötamist eesmärgiga kõiki neid poliitika- ja algatusi tihedamalt lõimida. 2014. aasta veebruaris Brüsselis organiseeritud foorumil CITIES tõstatati ELi linnastumiskava puudutavad küsimused „miks?“, „missugune?“ ja „kuidas?“.

Miks linnastumiskava?

Suuremates ja väiksemates linnades ning äärelinnades elab ligikaudu 72% ELi elanikkonnast ehk peaaegu 360 miljonit inimest ning 2050. aastaks prognoositakse linnaelanike osakaaluks juba 80%. Linnapiirkonnad on paradoksaalsed: linnakeskkond soosib majanduskasvu, kuid ühtlasi on linnades kõrgem tööpuudus; tihedasustus võimaldab kasutada energiatõhusaid elamuid ja transpordivahendeid, kuid samas kaasnevad sellega liiklusekkumused ja õhusaaste. Nende keeruliste probleemide lahendamisele tuleb läheneda integreeritud viisil.

Juba on tehtud edusamme linnalise mõõtme jõulisel integreerimisel reformitud ühtekuuluvuspoliitikaga. Prognooside kohaselt investeeritakse rohkem kui pool 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika eelarvest linnapiirkondadesse. Ligi 330 miljonit eurot on eraldatud linnades võetavatele innovatiivsetele meetmetele linnade säästva arengu teel seisvate probleemide lahendamiseks.

Hinnanguliselt avaldab kaks kolmandikku ELi poliitikatest linnadele mõju ning seetõttu on äärmiselt oluline selliste poliitikate lähenemisviise hästi koordineerida ja saavutada nende efektiivne toetamine Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi osalejate poolt.

Arvatakse, et linnastumiskava võib soodustada linnade sidusamat arengut, näiteks tagades erinevate linnalist mõõdet omavate poliitikate ühtset käsitlemist. Lisaks võib see parandada erinevate valitsemistasemete ja erinevate haldusüksuste koostööd. Euroopa 2020. aasta strateegia põhieesmärkide

– aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu – saavutamine ei ole võimalik ilma Euroopa linnade aktiivse osaluseta.

Peaaegu kõik sidusrühmad, muu hulgas Euroopa Parlament, Regioonide Komitee, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja linnade ühendused, nõustusid, et Euroopa linnastumiskava on vajalik. Põhiküsimuseks on selle kava tegelik kuju.

Missugune peaks ELi linnastumiskava olema?

Mõne sidusrühma arvates peaks ELi linnastumiskava toimima meetmete suunamise raamistikuna. See tähendab, et kava kasutatakse paljude erinevate algatuste ja poliitikate kooskõlastamiseks, selgete eeskirjade andmiseks Euroopa, riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ametiasutustele ning linnade poolt kohalike poliitikate ja kavade rakendamise abivahendina.

Teised rõhutavad ELi linnastumiskava rolli vahendina linnade ja nende poliitiliste juhtide kaasamiseks ELi poliitikakujundusse ja poliitikate rakendamisse („linnade heaks, linnade osalusel ja linnade koostöös toimiv linnastumiskava“) ning eriti selle olulisust Euroopa 2020. aasta eesmärkide kontekstis.

Äärmiselt oluline on mõista, et linnastumiskava ei tähenda ELi tahte ülimuslikkust kohalike omavalitsuste üle, vaid tugevdab linnade arenguga seotud algatuste linnakesksust liikmesriigi tasandil. Euroopa linnade arengupotentsiaal ja probleemid on erinevad. Linnastumiskava peab neid ainulaadseid omadusi tunnustama ja võimaldama nende efektiivset arvestamist.

▶ Vabaõhuraamatukogu Saksamaal Magdeburgis.

ELI POLIITIKATE LINNALINE MÕÕDE

Paljud ELi poliitikat hõlmavad linnadele (olulised osalised) ja linnapiirkondadele (rakendamiskohad) suunatud algatusi, näiteks energeetika- ja kliimameetmeid (**linnapeade pakt**), ning transpordi ja digitaalteenuste arengukava (**algatus Smart Cities and Communities (Arukad linnad ja kogukonnad)**). Silmapaistvaid näiteid võib tuua ka kultuuri ja keskkonnakaitse valdkondadest. 2008. aastal komisjoni algatatud **Euroopa roheline pealinna auhinna** konkurss tunnustab linnu, mis on pikka aega täitnud kõrgeid keskkonnastandardeid. Konkurss võimaldab eeskujulikke linnu esile tõsta ning nende häid tavasid ja kogemusi levitada. Rohkem kui 25 aastat pärast **Euroopa kultuuripealinna** programmi elluviimist on sellest saanud üks ELi tuntumaid linnadega seotud algatusi.

▶ LUGEGE LISAKS **ELI POLIITIKATE LINNALISE MÕÕTME KOHTA:**

http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm?smenu_mapping_id=1

▶ Batáni jõesängi taastamine rohekoridorina Hispaanias Vitoria-Gasteizis.

„Saastest vaesuseni, tööpuudusest energiaprobleemideni – Euroopa probleeme ei saa lahendada ning Euroopa eesmärke ei saa saavutada neid Euroopa linnade probleeme lahendamata. ELi linnastumiskava peab küll põhinema subsidiaarsuspõhimõttel, kuid kui linnalise mõõtme tugevdamine aitab ELi poliitikate mõju suurendada, peaksime seda tegema ning andma Euroopa linnadele suurema rolli ELi partneritena.“

JOHANNES HAHN – EUROOPA KOMISJONI REGIONAALPOLIITIKA VOLINIK

ELi linnastumiskava: kuidas?

2014. aasta foorumi CITIES – „Tulevikulinnad: investeerimine Euroopasse“ raames pakuti välja erinevaid meetmeid tulevase ELi linnastumiskava rakendamiseks, näiteks

- ▶ linnasid otseselt või kaudselt mõjutavate ELi poliitikate tugevam koordineerimine, nt linnu puudutavate Euroopa 2020. aasta eesmärkide koordineerimise platvorm, linnamõjude hindamine jne;
- ▶ ELi, riigi ja kohaliku tasandi poliitikakujunduse täpsem väljendamine ja efektiivsem kooskõlastamine, nt valitsustevahelise koostöö rolli tugevdamine linnade arengus;
- ▶ teadmistebaasi, võrgustike loomise protsessi ja õppimisprotsessi tugevdamine ja täpsem koordineerimine.

Nendel teemadel toimuvate arutelude elavdamiseks avaldas komisjon teatise nimega „*Linnade roll ELi poliitikas – ELi linnastumiskava põhiomadused*“. Teatises esitati kuus olulist küsimust.

Komisjon esitles saadud tagasiside esialgset kokkuvõtet septembris Roomas toimunud konverentsil, mille organiseeris Itaalia Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigina. Algatatud arutelu rajab teed ELi linnastumiskava kujundamiseks.

▶ LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_et.pdf

▶ SUUR- PROJEKTIDE OLULINE MÕJU

VIDIN/BULGAARIA – CALAFAT/RUMEENIA Bulgaariat ja Rumeeniat ühendav Calafati sild

2013. aastal avatud Vidinit (Bulgaaria) ja Calafati (Rumeenia) ühendav maantee- ja raudteesild on üle-Euroopalise transpordivõrgustiku ühe prioriteetseima marsruudi oluline lüli. Uus sild on 1,4 km pikkune ning võimaldab luua jõetransporti, maanteedtranspordi ja raudteetranspordi hõlmavaid kombineeritud keskkonnasäästlikke logistikalahendusi. See eemaldab tõsise kitsaskoha rahvusvahelises pikamaatranspordis Rumeeniasse ja Kesk-Euroopasse ning tagab Bulgaaria maantee- ja raudteevõrgustike efektiivsema lõimumise üle-Euroopaliste transpordivõrgustikega, ühendades muu hulgas Saksamaa Kreeka ja Türgiga.

Kogumaksumus:
226 000 000 EUR
ELi toetus:
70 000 000 EUR

Kas olete mõelnud, mis võib olla ühist Doonau sillal, Prantsuse teaduslaboril, Poola tuulefarmil ja Kreeka ühistranspordi elektroonilisel piletisüsteemil? Kõik need on suurprojektid, mida kaasrahastati ELi regionaalfondidest – Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Ühtekuuluvusfondist.

Suurprojektid on suuremahulised transpordi, keskkonna ja teiste valdkondade, nagu kultuur, haridus, energeetika või info-ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT), taristuprojektid. Need hõlmavad ka suuri tootlikke investeeringuid ning teadus- ja arendusprojekte. Suurprojektid on oluline vahend Euroopa kodanike elukvaliteedi parendamiseks ning neli allkirjeldatud projekti on head näited. Ka 2014.–2020. aasta perioodil toimivad need rakenduskavade oluliste teostamisvahenditena.

Vähem suurprojekte 2014.–2020. aastal

Suurprojektide abikõlblikkuse läved seotakse abikõlblike kuludega. Mitte-transpordisektorite jaoks on lävi 50 miljonit eurot ning transpordi ja energeetika taristuprojektide jaoks tõsteti lävi 75 miljoni tasemele. Tulemuseks on suurprojektide arvu vähenemine. Komisjon saab edaspidi keskenduda kõige olulisematele projektidele, mis saavad suurimaid panuseid ELi fondidest.

Kogumaksumus:
96 500 000 EUR
ELi toetus:
28 000 000 EUR

NANCY/PRANTSUSMAA Materjalitehnoloogia ja nanotehnoloogia arenduskeskus Prantsusmaal Lorraine'is

Nancy linnas asuvas Jean Lamour'i instituudis (JLI) töötab 16500 ruutmeetril kuni 450 teadlast ja 180 tudengit materjalitehnoloogia ja nanotehnoloogia uurimisküsimuste kallal. JLI võimaldab fundamentaalteaduslikku tööd (uute tehnoloogiate potentsiaali ja nähtavuse arendamine, koolitused, tehnoloogia levitamine) ning tugevdab sidemeid fundamentaalteadusliku ja rakendusteadusliku töö vahel, avaliku sektori ja erasektori vahel ning laboratooriumite ja ettevõtete vahel. Projekt peaks looma 185 töökohta ning tooma kaasa vähemalt kuue iduettevõtte loomise.

ATEENA/KREEKA**Ateena linnastu ühistranspordi elektrooniliste piletite süsteem**

Seda 2013. aastal kinnitatud projekti peavad Kreeka ametiasutused ja ka komisjon Ateena kodanike elukvaliteedi ja heaolu jaoks ülioluliseks. See pakub neile praegustest tõhusamaid ja tänapäevasemaid linnaühistranspordi lahendusi. Rahastuse abil luuakse integreeritud automaatne sõidu eest tasumise süsteem, mis hõlmab metrood, linna- ja linnalähironge ning busse ja tramme. Lisaks soetatakse investeeringu toel uued piletite komposteerimis- ja kontrollimiseadmed ja tänapäevased metroo sisenemis- ja väljumisväravad ning täiustatakse ühistranspordisüsteemi funktsionaalset tõhusust ja juhtimissüsteeme. Moderniseeritud ühistranspordisüsteem on avatud nii Ateena elanikele kui ka külalistele ja turistidele.

Kogumaksumus:
91 000 000 EUR
ELi toetus:
29 500 000 EUR

Kiirem hindamine

Tänu algatusele JASPERS (ühisabi Euroopa eri piirkondade projektide toetamiseks) kaasab komisjon ka edaspidi rohujuure tasandil praktikutest eksperte liikmesriikide ja abisaajate toetamiseks, et tagada koostatavate projektide võimalikult efektiivne mõju probleemsetele aladele.

Liikmesriigid võivad valida kahe erineva protseduuri vahel suurprojekti komisjonile esitamiseks:

- ▶ komisjoni teavitamine projekti heakskiitmisest sõltumatute ekspertide (JASPERS) poolt, et komisjon ei peaks korraldama täiemahulist kvaliteedikontrolli;
- ▶ projekti esitamine otse komisjonile, kes hindab seda ning otsustab, kas taotletud rahaline abi on õigustatud.

Projektide õigeaegne valmimine on alati muret tekitanud. Seetõttu kaasneb nüüdsest komisjoni heakskiitva otsusega alati tingimus, et projektitöö peab algama kolme aasta jooksul pärast otsuse tegemist. See vähendab probleemi „variprojektidega”, mille käivitumine kulgeb visalt.

Parem strateegiline keskendumine

Suurprojekte seostatakse tihedamalt strateegiatega ning edaspidi peab rakenduskavades oleva suurprojektide loendiga kaasnema reaalne projektide süsteem. Rakenduskavade jälgimiskomiteed võivad seda süsteemi paindlikkuse huvides muuta, säilitades samas iga projekti strateegilist keskendumisala. Paljudel aladel (näiteks transpordi alal) seotakse suurprojektid tihedalt eeltingimustega (nt põhjaliku tervikliku transpordikava olemasoluga).

2014. aasta juuni seisuga oli komisjon kinnitanud 707 suurprojekti 2007.–2013. aasta programmiperioodiks kogusummas 151,7 miljardit eurot. Kokku on need projektid saanud ELilt abi 74,4 miljardi euro väärtuses, mis tähendab, et lisaks igale ELi investeeritud eurole said projektid ühe euro väärtuses kaasrahastust teistest avaliku sektori ja erasektori allikatest.

GOLICE/POOLA**Poola esimene tuulefarm**

Lubuszi vojevoodkonnas asuv Poola esimene tuulefarm aitab riigil saavutada kliimamuutuse pidurdamisega seotud eesmärgid ning toob kasu rohkem kui miljonile kodanikule. Projekti raames ehitatakse 19 väikeste tuulekiiruste jaoks mõeldud tuuleturbiini, mille reguleerivad tiivikulabad võimaldavad erinevatel tuulekiirustel tasakaalustada maksimaalset elektritootmisvõimsust minimaalse müra tasemega. Tuulefarm peaks pakkuma piirkonna elanikele senisest paremat elektrivarustust ning vähendama õhusaastet. Lisaks peaks projekt aitama otseselt ja kaudselt luua ligikaudu 600 töökohta.

Kogumaksumus:
56 000 000 EUR
ELi toetus:
10 000 000 EUR

▶ LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/major_projects/index_et.cfm

▶ RAHASTAMISVAHENDITE KASUTAMINE ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS

Rahastamisvahendite suurenenud kasutamine ühtekuuluvuspoliitikas on olnud abiks peamiselt väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE). Kogemused on näidanud, et selline abi andmise viis soodustab majanduse arengut, kasvu ja tööhõive suurenemist.

Rahastamisvahenditel võib olla erinevaid vorme, näiteks laenud, laenugarantiid, omakapital, riskikapital või mikrorahastus. 2007.–2013. aastal toimus märgatav nihe rahastamisvahendite kasutamise suunas ühtekuuluvuspoliitika programmides. Struktuurifondidest riskikapitalifondidesse, laenufondidesse ja tagatisfondidesse suunatud hinnanguline kogusumma oli 1994.–1999. aastal 0,57 miljardit eurot, 2007.–2013. aastal aga juba 8,36 miljardit eurot.

2014.–2020. aasta perioodi üks põhieesmärke on kaasata täiendavaid investeringuid rohkem rahastamisvahendeid kasutades. Nii mitmeaastase finantsraamistiku (MFR) kui ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) poliitikaraamistikes rõhutatke vajadust kasutada laialdasemalt rahastamisvahendeid,

RAHASTAMISVAHENDITE EELISED

- ▶ Avaliku sektori vahendite kaasamine ning ESIF-programmide mõju suurendamine.
- ▶ Suurem tõhusus ja efektiivsus tänu fondide roteeritavusele – need jäävad programmi piirkonda, kus neid saab sarnastel eesmärkidel hiljem kasutada.
- ▶ Investeeringute tagastamise nõue toob kaasa projektide kvaliteetsemaks muutumise.
- ▶ Suurem rahastamisvahendite valik hõlbustab poliitika teostamist ning soodustab erasektori osalemist ja erasektori oskusteadmiste kasutamist.
- ▶ Kaugenemine „otsetoetustest sõltuvast” ettevõtluskultuurist.
- ▶ Erasektori toetuse (ja investeeringute) kaasamine aitab avaliku sektori poliitika eesmärke tõhusamalt saavutada.

VKE ALGATUS

VKE algatus, mis kasutab osalt ERFi panuseid ja osalt Euroopa põllumajanduse ja maaelu arengu fondi panuseid koos mõningate COSME ja Horizon 2020 eraldistega, pakub kahte peamist rahastustoodet:

- ▶ piiristamata tagatised, mis võimaldavad pakuda VKEdele kapitalitoetust olemasolevate portfelli või uute laenude tarbeks;
- ▶ olemasolevate või uute laenuportfelli väärtpaberistamine.

Kõik selle rakendamiseks vajaminevad elemendid on praeguseks olemas, muu hulgas eelhindamine, mille teostas komisjon tihedas koostöös EIP grupiga. Praeguseks on osalemist kinnitanud ainult Hispaania ja Malta, kuid teised liikmesriigid võivad osalemise kasuks otsustada ka pärast algatuse rakendamist.

eriti eelarvekärbete tingimustes. 2014.–2020. aasta täpseid arve ei ole veel välja selgitatud, kuid prognoositakse ESIFI rahastamisvahenditesse panustamise suurenemist.

Paindlik õigusraamistik

Kogemused näitavad, et tuleb luua põhjalik õigusraamistik ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamiseks kasutatavate rahastamisvahenditega tegelevatele ametnikele ning arendada nende suutlikkust. Erasektori eesmärk on maksimeerida oma investeeringute kasumlikkust. Selle ühildamine ühtekuuluvuspoliitika eesmärgiga panustada spetsiifiliste liikmesriikide ja piirkondade kasvu ja tööhõivesse võib keeruline olla.

Seetõttu on osa 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistikust pühendatud rahastamisvahenditele. Õigusraamistik pakub liikmesriikidele ja piirkondadele piisavalt paindlikkust. See laiendab rahastamisvahendite kasutusalas kõigile temaatilistele eesmärkidele ning näeb ette suurt valikut rakendamise võimalusi.

FI-TAP – KAHE TÜÜPI NÕUSTAMISTEENUSED

▶ **HORISONTAALSED:** saadaval kõikidele liikmesriikidele ja igat tüüpi rahastusvahendite kohta. Neid algatab ja rahastab komisjon (ülalt alla). Sellised nõustamisteenused hõlmavad tavaliselt heade tavade vahetamist ja võrgustike loomist liikmesriikide vahel ning ühistel teemadel, näiteks eelhindamine, riigihanked, ESIFI eeskirjade regulatiivsed aspektid ja riigiabi, korraldatavaid koolitusi.

▶ **PIIRKONNAÜLESED:** selliseid teenuseid algatavad sidusrühmad rohkem kui kahe korraldusasutuse abistamiseks vähemalt kahes liikmesriigis (alt üles). Teenust rahastab komisjon konkursikutsete alusel. Sellised teenused hõlmavad tavaliselt taotlejate piirkondade ühistele arengueesmärkidele või turutõrgetele suunatud rahastamisvahendite väljatöötamise toetamist (nt elamute energiatõhususe suurendamise meetmed Kesk- ja Ida-Euroopa riikides ja piiriülelised algatused).

▶ Binder and Co. AG, koostehall,
Eco World Styria Green Tech Valley, Austria.

Rahastamisvahendite suunamise optimeerimine

Erilist tähelepanu on pööranud ühtekuuluvuspoliitika kasutamise võimalustele VKEde abistamiseks. Üks võimalus parandada VKEde juurdepääsu rahastamisallikatele on ühised juhtimisvahendid. Uus õigusraamistik näeb korraldusasutustele ette palju erinevaid võimalusi. Lisaks juba 2007.–2013. saadaval olnud eriotstarbelistele rahastamisvahenditele saavad korraldusasutused nüüd kasutada niinimetatud valmisvahendeid ehk erinevatele finantstoodetele kehtivaid standardtingimusi, muu hulgas VKEdele mõeldud jagatud riskiga laenuvahendid, VKEdele mõeldud tagatisvahend ja VKEdele mõeldud omakapitalivahend. Veel üks võimalus on laenude või tagatiste väljastamine korraldusasutuste poolt otse või läbi vahendava asutuse.

Koostöös Euroopa Investeeringuspanga (EIP) grupiga ja mõne riikliku rahandusasutusega töötab komisjon välja rahastamisvahendeid, mis sobiksid komisjoni keskselt hallatavate ELi eelarve vahendite (nt COSME, CEF) rakendamiseks, muu hulgas VKEde abistamiseks. Üks sellistest rahastamisvahenditest on niinimetatud VKE algatus, mis on mõeldud VKEde rahastamise kiirendamiseks. ESIF-programmide korraldusasutuste panuseid sellistesse ELi taseme rahastamisvahenditesse rahastab ESIF 100% ulatuses.

Koostöö EIP grupiga ja teiste rahvusvaheliste rahandusasutustega

See koostöö aitab optimeerida rahastamisvahendite väljastamist ning võimaldab pakkuda kõiki ESI fonde hõlmavaid ühtseid tugi- ja nõustamisteenuseid.

Rahastamisvahendite **tehnilisest nõuandeplatvormist (Financial Instruments-Technical Advisory Platform, FI-TAP)** saab korraldusasutuste ja teiste sidusrühmade toetamiseks mõeldud ühtne tööriist, mis katab kõiki ESI fonde ja temaatilisi eesmärke (vt kast).

FI-TAP on regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, põllumajanduse peadirektoraadi, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi ning merendus- ja kalandusajade peadirektoraadi ühine algatus. Selle rakendamises osalevad EIP grupp ning rahvusvahelised ja riiklikud rahandusasutused. 2015. aasta jaanuaris toimub FI-TAPI ja ESIFI toetatavaid rahastamisvahendeid käsitlev konverents, kuhu saabub üle 400 osaleja korraldusasutustest ja muudest sidusrühmadest.

▶ LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/fin_inst/index_en.cfm

▶ EUROOPA SOTSIAALFOND 2014–2020

SEE ON ENAMAT KUI ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA SOTSIAALNE MÕÕDE

Selles *Panorama* väljaandes keskendutakse Euroopa Sotsiaalfondile (ESF), mis on üks viiest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist (ESI). Teised ESI fondid on Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Ühtekuuluvusfond (ÜF), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF). ESI fondid on peamised fondid, mille abil 2014.–2020. aasta perioodil ELis kasvu ja töökohtade loomist toetatakse.

Euroopa Sotsiaalfond (ESF) mängib olulist rolli ELi liikmesriikide investeerimises inimkapitali ning seega ka kriisist taastuva Euroopa majanduse konkurentsivõime tugevdamises. Igal aastal abistab ESF rohkem kui 15 miljonit inimest, aidates neil oma oskusi täiustada ja hõlbustades nende naasmist tööturule, kuid ka võideldes sotsiaalse tõrjutusega ja vaesusega ning täiustades avaliku halduse tõhusust.

2014.–2020. aasta perioodil panustab ESF oluliselt liikmesriikide abistamise poliitika struktuursel reformimisel, muu

PARANDAME MILJONITE INIMESTE ELUKVALITEETI

Juba 2007.–2012. aastal osales ESFi toetatud algatustes üle 68 miljoni ELi kodaniku ja elaniku. Näited:

- ▶ üks inimene viiest leidis kuue kuu jooksul pärast tööhõiveprogrammis osalemist töökohta;
- ▶ ligikaudu 6,8 miljonit inimest omandasid kutseoskused;
- ▶ peaaegu 550 000 inimest asutas ettevõtte või hakkas füüsilisest isikust ettevõtjaks;
- ▶ 52% neis algatustes osalejatest olid naised, üle 31% (21 miljonit) noored, üle 4 miljoni eakad (vanuses 55–64) ja üle 22 miljoni töötud.

Tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et programmi tööperioodi alguses tööhõive tõusis, vabu töökohti oli palju ning rahva jõukus kasvas. Majanduskriisis aga süvenes tööpuudus ja sotsiaalne tõrjutus ning avaliku sektori kulutusi kärbiti. ESFi programmide kohandatavus ja paindlikkus on paljudes liikmesriikides võimaldanud ressursse suunata aladele, kus need avaldavad suurimat positiivset mõju kriisi mõjude leevendamisele ja taastamise soodustamisele. Näiteks soodustatakse ettevõtete ja seega ka uute töökohtade loomist. ESFi rahastusest kujunes väärtuslik lisandriiklikule rahastusele ja riiklikele programmidele, võimaldades neil senisest enam saavutada ning intensiivsemalt ja kvaliteetsemalt toimida.

hulgas tööturu, sotsiaalse kaasatuse, hariduse ja tööhõive, institutsionaalse suutlikkuse ja avaliku halduse reformimisel. Need reformid vastavad ELi prioriteetidele ja soovitusetele asjaomasel alal. Investeeringud panustavad Euroopa 2020. aasta eesmärkide saavutamisse, parandades Euroopa tööealise elanikkonna kutseoskusi ning aidates miljonitel kodanikel parandada oma atraktiivsust tööturul, tööd leida või töökohta säilitada. Kõige olulisem on, et ESFi toetatavad projektid on tihti suunatud neile, kelleni riiklikud süsteemid ei jõua või keda riiklikud süsteemid piisavalt ei toeta.

Neil põhjustel sätestati ühtekuuluvuspoliitika ajaloos esmakordselt ESFi minimaalne osakaal. 2014.–2020. aastal moodustavad ESFi eraldised ühtekuuluvuspoliitika eelarvest vähemalt 23,1% (üle 80 miljardi euro), millega peatatakse viimase 25 aasta jooksul toimunud ESFi osakaalu järkjärguline kahanemine.

2014.–2020. aasta perioodil on tulemuste saavutamiseks äärmiselt oluline rahastust kontsentreerida. Selleks sekkub ESF piiratud arvul prioriteetsetel aladel, et tagada sisulise mõju

avaldamiseks vajalik rahastuse „kriitiline mass”. Tegelikud alad, kuhu investeeringud suunatakse, lepatakse olenevalt iga riigi või piirkonna põhjendatud probleemidest ja vajadustest kokku kooskõlas Euroopa poolaastaprotsessiga⁽¹⁾.

Neli temaatilist eesmärki

ESF toetab kogu ELis tuhandeid projekte **jätksuutlike ja kvaliteetsete töökohtade loomise edendamiseks ning tööjõu liikuvuse suurendamiseks**. Nende algatuste eesmärk on pakkuda rohkematele inimestele paremaid töökohti. Erilist tähelepanu pööratakse töötajatele ja töötutele, kelle hulgas on pikaajalisi töötuid ja tööturult tõrjutud inimesi. Rõhku asetatakse noorte toomisele tööturule (vt kast) ESF jätkab oma edulugu füüsiliste isikute ettevõtluse, ettevõtlikkuse ja ettevõtete loomise soodustamise alal.

(1) Makromajanduspoliitika, eelarvepoliitika ja struktuuripoliitika koordineerimise aastane tsükkel, mis on mõeldud Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamise jälgimiseks.

▶ KESKKONNASÄÄSTLIK SUUND HISPAANIAS

Programm EmpleaVerde ehk „Rohelised töökohad”, mille algatas Hispaania keskkonna-, maaelu- ja merendusministeeriumi bioloogilise mitmekesisuse fond Fundación Biodiversidad, on mõeldud tööhõive edendamiseks keskkonnasäästlikul viisi. Selle programmi raames toimib Hispaanias üle 80 projekti. Programmi eesmärk on toetada üle 28 000 inimese ning luua tulevikus 1 000 uut loodussäästlikku VKEd ja töökohta. Viimasel ajal on nende tegevuste peamiseks sihtrühmaks noored.

▶ Lisateave:

<http://fundacion-biodiversidad.com/es/inicio/emplea-verde>

Projekti kestus:
2007-2014
Kogueelarve:
17 100 000 EUR
ESFi investeering:
12 700 000 EUR

Lisaks valmistab ESF Euroopa tööjõudu ette majanduse muutuvate vajadustega toimetulemiseks. Programmid aitavad inimestel loodussäästlikuma ja digitaalteenustele orienteeritud majanduse pakutavaid uusi võimalusi hästi ära kasutada. Avaliku sektori ja erasektori tööhõivetalituste moderniseerimine aitab kaasa kõigi nende eesmärkide saavutamisele.

Igas riigis eraldatakse vähemalt 20% ESFi vahenditest **sotsiaalse kaasamise edendamisele ning vaesuse ja diskrimineerimise vastasele võitlusele**. See aitab raskustes inimestel ja ebasoodsas olukorras olevatest rühmadest pärit inimestel omandada kutseoskused ja leida töökoht. Lõppeesmärk on anda neile teistega võrdsed võimalused tööjõuturul. Üheks prioriteetidest on tõrjutud inimrühmade, näiteks romade, sotsiaalmajanduslik lõimumine. Nende algatuste kaudu võib ESF oluliselt panustada ELi eesmärki vaesuses elavate inimeste arvu vähendamiseks.

ESFi investeeringud **haridusse, väljaõppesse, kutseharidusse ja elukestvasse õppesse** hõlmavad suurt valikut erinevaid tegevusi. Need aitavad parandada kogu haridussektori tulemusi üldhariduskoolidest ülikoolideni. Näiteks on nende eesmärkideks võrdsetel tingimustel juurdepääsu võimaldamine kvaliteetsele haridusele, koolist väljalangemise vähendamine, tundides osalemise suurendamine ja õppekava omandamise soodustamine, eriti ebasoodsas olukorras olevate inimrühmade puhul. ESFi toetatavad meetmed on suunatud ka kooli- ja kutseõppesüsteemide ühildamisele tööturu

MUUTUSTE LOOMINE NOORTE JAOKS

Üheks ELi prioriteetidest on saanud noorte tööleaitamine ning selle toetamiseks loodi noorte tööhõive algatus (Youth Employment Initiative, YEI). See uus rahastusvahend suunab vähemalt 6,4 miljardit eurot ELi piirkondadesse, kus noorte tööpuudus ja heitumus kõige suuremaks probleemiks on. YEI keskendub alla 25-aastastele⁽²⁾ kes ei tööta, õpi ega osale koolitustes ning elavad piirkondades, kus noorte tööpuudus on üle 25%. Selle eesmärk on tagada kõige problemaatilisemate piirkondade noortele piisavalt intensiivne tugi, et neid realselt aidata.

YEI võimendab ESFi pakutavat tuge programmi Youth Guarantee rakendamiseks. Selle programmi eesmärk on tagada kõigile noortele nelja kuu jooksul pärast formaalharidussüsteemist lahkumist või töötuks jäämist kvaliteetne tööpakkumine, võimalus haridustee jätkamiseks, praktikakoht või õpipoisikoht. Paralleelselt pakub ESF vajalikku rahastust pika perspektiiviga struktuurireformide ja investeeringute teostamiseks noorte tööhõive alal.

(2) Kui liikmesriik peab seda vajalikuks, laiendatakse YEI-d kuni 30-aastastele.

▶ TÕRJUTUD NOORTE TOOMINE TÖÖTURULE

Rootsis Dalarnas tegutseval programmil „Noored tööle” on õnnestunud 80% tõrjutud töötutest noortest tööle, haridusteed jätkama või tööturul registreeruma saada. Projekti raames korraldatavatel kursustel ja töökümb-lustel on 2010. aastast alates osalenud ligikaudu 2 500 18- kuni 24-aastast inimest. Üheksakümmend protsenti neist läbisid programmi täielikult. Neid nõustati elustiili puudutavates küsimustes, näiteks vaba aja veet-mise võimaluste, isiklike rahaasjade korras-hoidmise, sobiva elukoha leidmise ning sisukate inimsuhete loomise osas.

▶ Lisateave:
www.regiondalarna.se

Projekti kestus:
2010-2014
Kogueelarve:
7 600 000 EUR
ESFi investeering:
3 000 000 EUR

vajadustega ning hariduse omandamise järel töö leidmise hõlbustamisele.

Paljudes riikides toetatakse muu hulgas elukestva õppe süsteemide ja kutseharidussüsteemide täiustamist eesmärgiga tõsta tööjõu teadmiste, oskuste ja pädevuste taset ning edendada paindlike õppevormide kasutamist. Oluline on ka see, et ESF aitab ülikoolidel ja kutseharidusasutustel luua tihedamaid side-meid oma riigi või piirkonna ettevõtete ja tööandjatega.

Regulatiiv- ja administratiivkoormuse vähendamine ning kõrgete standardite edendamine avaliku halduse läbipaistvuse, tõhususe ja kontrollitavuse osas aitab suurendada tööviljakust ja konkurentsivõimet ning lõpuks ka töökohti luua. Ehkki jätkuvate majandusraskuste tingimustes on haldustegevuseks vähem vahendeid, on heade juhtimistavade ja õigus-kindluse põhimõtete järgimine majanduskasvu jätkumiseks endiselt hädavajalik.

Organisatsioonilise ja tehnoloogilise innovatsiooni toetamine süsteemide, struktuuride ja protsesside, inimressursi ja teenuste osutamise täiustamise kaudu teeb ESFist tummise Euroopa-poolse panuse **avaliku sektori asutuste ja sidusrühmade institutsionaalse võimekuse tõstmisse ning avaliku halduse tõhustamisse.**

Partnerlus konkreetsete tulemuste saavutamiseks

Traditsiooniliselt on ESFi rakendatud laiendatud koostöö vaimus. Kohalike osaliste ning sektorispetsiifiliste organisatsioonide ja asutuste teadmised ja oskusteadmised on alati olnud edu saavutamiseks kriitilise tähtsusega. Euroopa partnerluse käitumisjuhendi sätestamisega tugevdati partnerlusekeskset lähenemisi viisi veelgi. ESFi rakendatakse tulevikus tihedas koostöös avaliku sektori asutustega, sotsiaalpartneritega ning kodanikuühiskonna asutustega riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil.

Oleme praegu seitsmeaastase programmitöö perioodi alguses ning komisjoni, riigiasutuste ja piirkondlike ametiasutuste vahel toimuvad läbirääkimised paljude rakenduskavade üle. Näeme selget suundumust ootuste konkreetse kvantitatiivse ja kvalitatiivse määratlemise suunas. Seda üha enam tulemustele orienteeritud lähenemisi viisi toetavad ka uued ühised tegevuskavad ja lihtsustatud kuluvariandid. Lisaks peaksid need vahendid oluliselt vähendama abisaajate ja juhtimis- ja kontrollisüsteemi halduskoormust ning vigade tegemise riski.

▶ LISATEAVE
<http://ec.europa.eu/esf>

▶ ELI FONDE HÕLMAVATE RIIGIHANGETE KVALITEEDI PARANDAMINE

Riigihangetel on Euroopa majanduses oluline roll. 2011. aastal kulutasid riigiasutused ja kommunaalteenustajad avaliku sektori hangitud ehitustöödele, materjalidele ja teenustele hinnanguliselt 2406 miljardit eurot, mis moodustab ELi sisemajanduse kogutoodangust ligikaudu 19%.

Teatud lävest suurematele riigihangetele kohaldatakse ELi riigihankeid reguleerivaid õigusakte. 2011. aastal oli selliste hangete kogumaht 425 miljardit eurot (3,4% SKTst) ning see arv on viimase aastakümne jooksul pidevalt suurenenud.

Riigihangetele kehtivate ELi eeskirjade eesmärk on tagada süsteemi õiglus kõigi pakujate jaoks ning hanke võimalikult kulutõhus tulemus. ELi ja liikmesriikide audiitorite töö tulemused näitavad siiski, et hankeprotsessis tehakse küllaltki palju vigu, eriti kohalike omavalitsuste tasandil. Komisjon töötab praegu selle probleemi lahendamiseks välja tegevuskava, mis hõlmab teadlikkuse tõstmist, koolitusi ja suuniste levitamist.

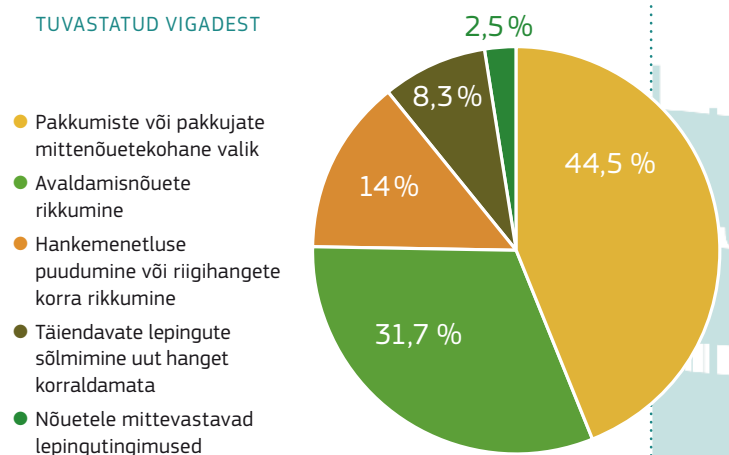
Rikkumised

Riigihangete korraldamise alase haldussuutlikkuse ja oskuste tase on erinevates liikmesriikides küll erinev, kuid sageli on suurimad probleemid seotud kohalike omavalitsustega.

Kuna kaasrahastatavad hanked hõlmavad tihti keerulisi ja hinnalisi suurte taristuprojektide tellimusi, on kõige rohkem vigu registreeritud Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi osalusega riigihangetes. Ehkki Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Kalandusfondi ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga seotud probleemid ei ole sama tõsised, on riigihangete puudujäägid ka rikkumiste oluliseks allikaks. Rikkumistega seotud raha tagastamiseks tehtavad finantskorrektsioonid mõjutavad tihti projekti teostamist.

KUS LEITAKSE KÕIGE ROHKEM VIGU?

SELGITUS: % EUROOPA KONTROLLIKOJA TUVASTATUD VIGADEST

Mõnes liikmesriigis jätab soovida hankedokumentide kvaliteet ja järjepidevus, mis omakorda võib põhjustada probleeme lepingu sõlmimisel ja projekti teostamisel. Lisaks on mõned liikmesriigid avalike hangete korra täiendavate riiklike eeskirjadega õigustamatult keeruliseks muutnud, mistõttu raha saajale mõjub tarbetu täiendav halduskoormus.

Piirkonna või kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatavates hangetes kipub olema rohkem vigu ja rikkumisi. See tuleneb tõenäoliselt erinevate riskitegurite, näiteks nõrgema haldussuutlikkuse ning kogemuste ja oskusteadmiste vähesuse, kombinatsioonist. Oma roll võib olla ka kohalikul tasandil esineda võivast „soosikute eelistamisest” hanke võitja valimisel. Teenusehangetes on täheldatud rohkem vigu kui tarne-/ehitushangetes. Üks tõsisemaid probleeme on täiendavate tööde tellimine otse hanke võitjalt ilma uut hanget korraldamata. Sellega muudetakse algset lepingut ning muudetakse konkurentsi toimimine hankel küsitavaks.

Ehkki menetlus- või hindamisvigu tehakse sageli kogemata, võivad neist tulenevad finantskorrektsioonid tuua avaliku sektori asutustele kaasa tõsisemaid probleeme hankelepingu rakendamisega.

Esimene instants

Riigihangete korra järgimise kontrollimise kohustus on esimeses instantsis riigi ametiasutustel. Komisjon on palju aastaid korraldanud liikmesriikides koolitusi korraldusasutuste töötajate ja audiitorite oskusteadmiste täiustamiseks riigihangete korra järgimise kontrollimise alal.

Selle tulemusena on riikliku taseme esimese instantsi kontrollijad ning riiklikud audiitorid nüüdseks rikkumiste ja probleemide ennetamiseks ja tuvastamiseks paremini ette valmistatud. Lisaks on mõned liikmesriigid oma riigihangete korda täiustanud, et viia see täpsemini kooskõlla ELi direktiivide, komisjoni soovitude ja heade tavadega. Sellegipoolest on riiklikul tasandil vajadus võimekuse täiendamaks suurendamiseks.

Töörühm

Riigihangetega seotud jätkuvate probleemide lahendamiseks on loodud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESI fondide) haldamisega seotud riigihangete töörühm. Sellesse 2013. aasta septembris loodud töörühma kuuluvad regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi (töörühma juht), siseturu ja teenuste peadirektoraadi, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi, merendus- ja kalandus- asjade peadirektoraadi ning Euroopa Investeerimispannga esindajad. Töörühm on välja selgitanud erinevaid meetmeid riigihangete tulemuste parandamiseks 2014.–2020. aasta perioodil, millest mõne rakendamine on juba alanud.

Võetud meetmed hõlmavad praktilise juhendi koostamist ja levitamist eesmärgiga vältida sageliesinevaid vigu riigihangetes. Juhend on struktureeritud riigihangete protsessi põhiliste staadiumite ümber. Selles tõstetakse esile tähelepanu nõudvaid probleeme ja tavalisemaid vigu. Juhendis on ka praktiliste vahendite komplekt, mis hõlmab häid tavasid illustreerivate näidete analüüsi ning täiendavaid materjale teatud teemade põhjalikumaks uurimiseks. Veel tuuakse juhendis konkreetseid näiteid selle kohta, mida hanke ajal ning projekti rakendamise ajal teha ja mida mitte. Lõpuks selgitatakse juhendis reageerimist erinevatele võimalikele olukordadele ning loetletakse 25 kõige tavalisemat või tõsisemat viga.

RIIGIHANGETEGA ON SEOTUD SUUR KORRUPTSIOONIRISK.

Lisateavet komisjoni poolt sel aastal ELis võetavate pettuse- ja korruptsioonivastase võitluse meetmete ja korraldatavate ürituste kohta leiate *Panorama* 49 lehekülgedelt 34–35.

Ka uued ESI fondid hõlmavad teatud tingimusi seoses avalike hangetega, mille eesmärk on tagada enne ESI fondi investeringute väljastamist vajalike mehhanismide toimimine liikmesriikides ja piirkondades (sellised mehhanismid peavad kajastuma ka partnerluslepingutes ja rakenduskavades).

Teatud liikmesriikides, näiteks Rumeenias ja Bulgaarias, rakendatakse spetsiifilisi tegevuskavasid teadlikkuse suurenendamiseks riigihangete korrast ning riigihangete korra täpsemaks täitmiseks.

Uued eeskirjad

2014. aasta aprillis võeti vastu uute riigihankeid reguleerivate direktiivide pakett, mille liikmesriigid peavad seadustesse üle võtma 2016. aastaks. Komisjon abistab liikmesriike uute direktiivide ülevõtmise ja rakendamisega seotud koolitusvajaduste osas.

▶ LISATEAVE

ELi riigihangete sait:

<http://europa.eu/!hb94Mb>

Avalike hangete juhend:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_et.htm

▶ EL AVAB AADRIA JA JONIA MERE PIIRKONNA STRATEEGIA EUSAIR

Euroopa Komisjon on koostanud uue makropiirkondliku strateegia Aadria ja Joonia mere piirkonna majandusliku ja sotsiaalse arengu soodustamiseks. Lisaks peaks see kiirendama Lääne-Balkani riikide integreerumist ELiga.

Euroopa Komisjon võttis strateegia vastu 2014. aasta juunis. Pärast Euroopa Liidu Nõukogu heakskiidu saamist luuakse juhtimisstruktuurid, et alustada strateegia rakendamist juba sel aastal. Tulevane Aadria ja Joonia mere riikide piiriülene programm INTERREG toetab nii tehnilist kui ka rakenduslikku tegevust.

Kaheksa riiki – 70 miljonit inimest

See rohkem kui 70 miljoni elanikuga piirkond kattub üldjoontes Aadria ja Joonia mere vesikonnaga. Praegusel kujul põhineb strateegia Aadria ja Joonia mere piirkonna algatusel, mis hõlmab kaheksat riiki: nelja ELi liikmesriiki (Horvaatia, Kreeka, Itaalia ja Sloveenia) ja nelja ELi mittekuuluvat riiki (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro ja Serbia).

Strateegia rakendamisel kasutatakse nende riikide vahel toimivat laialdast koostööd, mis on saavutatud tänu ELi merendusstrateegiale Aadria ja Joonia mere piirkonnas ning ELi programmile INTERREG.

EUSAIR – NELI SAMMAST

1 Meremajanduse kasv hõlmab kolme põhiteemat: meremajandustehnoloogiad; kalandus ja vesiviljelus; merenduse juhtimine, merede majandamine ja merendusteenused. Samuti edendab see säästlike ja ökoloogiliselt vastutustundlike kalastusmeetodite kasutamist rannikupiirkondade hüvanguks.

2 Piirkonna ühendamise samm on suunatud transpordi- ja energeetikavõrgustike ühendamisele, milleks tuleb tugevdada mereohutust ja -turvalisust ning arendada välja ühtsed sadamasüsteemid; luua töökindlad transpordivõrgustikud ning sisemaad avavad ühendused maismaaja meretranspordi vahel; luua püsikindlalt ühendatud põhivõrkudega hästi funktsioneeriv elektrienergia siseturg.

3 Keskkonnakvaliteet on suunatud piirkonna tasandil koostöö edendamiseks järgmistel aladel: mere ja ranniku ökosüsteemide olukorra parandamine; bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja ökosüsteemiga seotud teenuste kvaliteedi kahanemise pidurdamine; jäätmekäitluse täiustamine merre ja jõgedesse voolavate jäätmete ja toitainete koguse vähendamise teel. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse kolmele teemale: merekeskkonna olukorra parandamine, merereostuse vähendamine ning piiriüleste maismaaelupaikade olukorra ja bioloogilise mitmekesisuse parandamine.

4 Säästva turismi samm aitab piirkonna turismipotentiaali kasutada, pakkudes kvaliteetsemaid turismitooteid ja uusi teenuseid. Strateegia on suunatud makropiirkonna turismivõimaluse mitmekesistamisele ja hooajaturismi probleemi lahendamisele. Samuti edendab see säästvat ja vastutustundlikku turismi juhtimist.

Kolmas makropiirkondlik strateegia

ELi strateegia Aadria ja Joonia mere piirkonnas – EUSAIR – põhineb Läänemere piirkonna ja Doonau piirkonna makropiirkondlike strateegiade rakendamise käigus kogutud kasulikel kogemustel. Nende strateegiade raames kujunes esmakordselt ainulaadne koostöö, mis põhineb arusaamal, et piirkondade ühiseid probleeme ja kasvuvõimalusi, mis võivad olla ökoloogilist, majanduslikku või territoriaalset laadi või seotud turvalisusega, on kõige parem lahendada ja kasutada üheskoos.

Miks EUSAIR?

Aadria ja Joonia mere piirkonnas on mitmeid **probleeme**, muu hulgas tugev sotsiaalmajanduslik ebavõrdsus, teadusasutuste ja ettevõtete vähene koostöö, transpordivõrgustike liigendatus,

PILGUHEIT TULEVIKKU – ELI ALPI PIIRKONNA STRATEEGIA

2013. aasta detsembris palus Euroopa Liidu Nõukogu komisjonil koos liikmesriikidega 2015. aasta juuniks välja töötada ELi Alpi piirkonna strateegia (EUSALP). See strateegia hõlmab viite ELi liikmesriiki (Austria, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Sloveenia) ja kahte ELi mittekuuluvat riiki (Liechtenstein ja Šveits) ning ühtekokku 48 piirkonda. Alpi piirkonna ja 70 miljoni seal elava inimese ees seisavad lähitulevikus suured probleemid, mille lahendamine nõuab piirkondade ja riikide vahelist koostööd. Strateegia põhineb kolmel eesmärgil:

- ▶ Alpi piirkonna konkurentsivõime, jõukuse ja ühtekuuluvuse suurendamine.
- ▶ Füüsiliste teenuste ja infoühiskonna teenuste juurdepääsetavuse tagamine kõigile Alpi piirkonna elanikele.
- ▶ Alpi piirkonna keskkonnasäästlikkuse ja atraktiivsuse suurendamine.

15. oktoobrini 2014 toimuvad ulatuslikud avalikud konsultatsioonid sidusrühmadega. Seejärel toimub 2014. aasta detsembri alguses sidusrühmade konverents, millega viiakse konsultatsioonid lõpule. 2015. aasta juuniks töötab komisjon välja teavitus- ja tegevuskava.

puudulikud ühendused elektri põhivõrkude vahel, kalavarude kahanemine, keskkonnaprobleemid ja ebapiisav haldussuutlikkus.

Samas on piirkonnas ka paljulubavaid **võimalusi**, mida tuleks ära kasutada. Näiteks meremajandus ning maismaa- ja mereteede ühendamispotentsiaal, mille realiseerimine aitaks sisemaa piirkondade majanduslikku konkurentsivõimet tõsta. Tegu on looduslikult väga ilusa piirkonnaga, mille rikkalik kultuuriline, ajalooline ja arheoloogiline pärand pakub palju võimalusi mitmekesise turismi arendamiseks jätkusuutlikul ja vastutustundlikul viisil.

Samas on nimetatud ühiste probleemide lahendamiseks ning ühiste võimaluste efektiivsemaks kasutamiseks vaja **kooskõlalisemat ja tõhusamat koostööd** asjaomaste riikide ja piirkondade vahel. Euroopa Liidu osalus võimaldab rakendada sektoriteülest lähenemisviisi kooskõlas erinevate ELi poliitikatega. Selline lähenemisviis tõstab esile piirkonnas praegu teostatavate poliitikate ja programmide potentsiaalseid täiendavusi ja sünergiaid. See aitab leida ja aktiveerida erinevaid fonde ja programme, mis toetaksid strateegia eesmärkide saavutamist.

Töökohtade loomise ja majanduskasvu prioriteedid

Kõik eelnimetatud sektorid võivad täita olulist rolli töökohtade loomises Aadria ja Joonia mere piirkonnas ning soodustada sealset majanduskasvu. Jõupingutuste kontsentreerimiseks keskendub EUSAIRi tegevuskava piiratud arvule strateegilistele prioriteetidele, mis tuginevad neljale sambale (vt kast lk 34).

Lisaks hõlmab strateegia mitmeid horisontaalseid põhimõtteid: võimekuse suurendamine ja kommunikatsioon; teadus, innovatsioon ja VKEd; kliimamuutuste pidurdamine ja nendega kohanemine ning katastroofiohu juhtimine.

Ehkki strateegiaga ei kaasne täiendavat ELi rahastust, koondab EUSAIR olemasolevaid ELi ja riiklike rahastusvahendeid, et suurendada investeeringute kulutõhusust. Näiteks pakuvad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid ning ühinemiseelse abi rahastamisvahend 2014.–2020. aastal olulisi rahalisi vahendeid ning suurt valikut haldusvahendeid ja tehnilisi võimalusi.

EUSAIRi meetmed võivad saada toetust ka teistest ELi fondidest ja programmidest, näiteks Euroopa Merendus- ja Kalandusfond, Euroopa Ühendamise Rahastu, LIFE, COSME ja Horizon 2020.

Saadaval on ka muid rahastusallikaid, näiteks Lääne-Balkani Investeerimisraamistik, Euroopa Investeerimispank ja muud rahvusvahelised rahandusasutused. Need fondid ja rahastusvahendid peaksid võimaldama tugevat võimendust ning muutma asjaomaseid projekte erasektori investoritele atraktiivsemaks.

▶ JÕUKA JA LÕIMUNUD AADRIA JA JOONIA MERE PIIRKONNA NIMEL:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/pdf/brochure_072014.pdf

▶ LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

▶ UUDISED

[LÜHIUUDISED]

▼

REGIOONIDE KOMITEE

UUS PEASEKRETÄR

Jiří Buriánek asus Regioonide Komitee peasekretäri kohuseid täitma 1. septembril 2014.

Tšehhi ja saksa rahvusest Jiří Buriáneki haridustee hõlmab juuraharidust, doktorikraadi Euroopa õiguses ja magistrakraadi ärijuhtimises. Varem oli ta Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadi

võrgutööstuste (energeetika, transport, IKT) ja Euroopa infrastruktuuride eest vastutav direktor. Enne seda on ta töötanud Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse laiendamisosakonna juhatajana ja Brüsselis tegutseva Euroopa postioperaatorite ühenduse PostEurop peasekretärina.

▶ LISATEAVE

<http://cor.europa.eu/et/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

▼

EUROOPA MITMETASANDILISE VALITSEMISE HARTA:

IDEEST REAALSUSEKS

Regioonide Komitee uue presidendi Michel Lebruni sõnul on Euroopa edu saavutamiseks vajalik, et kõik valitsemistasandid (piirkondlik, riiklik ja Euroopa tasand) täidaksid oma rolle ning suhtleksid ELi eesmärkide saavutamiseks teiste võimutasanditega selgel ja koordineeritud viisil. See tähendab, et piirkonnad ja linnad peaksid senisest suuremal määral osalema riiklike reformiprogrammide ja Euroopa poliitikate

kavandamises ja rakendamises, eriti seoses Euroopa 2020. aasta majanduskasvu strateegiaga. Tänu Regioonide Komitee visadusele nende eesmärkide saavutamisel on mitmetasandilise valitsemise ideest saanud käegakatsutav reaalsus, mis põhineb subsidiaarsuspõhimõttel ja erinevate otsustusprotsessis osalevate sidusrühmade partnerlusel. Samas vaimus võttis Regioonide Komitee käesoleva aasta aprillis vastu Euroopa mitmetasandilise valitsemise harta.

See harta on poliitiline manifest, mille kaudu ELi piirkonnad ja linnad saavad pöörduda teiste valitsemistasandite poole, et suurendada oma valitsemistasandil võetavate poliitiliste meetmete mõju. Harta on juba allkirjastanud 150 kohalikku omavalitsust. Hartale on toetust avaldanud silmapaistvad liikmesriikide ja Euroopa poliitikud, teiste seas Jean-Claude Juncker, José Manuel Barroso ja Johannes Hahn. Hartaga liitumist soovitatakse kõigile ELi linnadele, asulatele, maakondadele ja piirkondadele, et muuta mitmetasandilist valitsemist süstemaatilisemaks ning teha sellest üks Euroopa meetmete aluspõhimõtetest.

Harta on internetis lugemiseks saadaval. Kõik ELi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad selle elektrooniliselt allkirjastada.

▶ LISATEAVE

www.cor.europa.eu/mlgcharter

UUS JUHEND SÜNERGIATE LOOMISEKS ELI FONDIDE VAHEL

Komisjon on avaldanud uue riikliku ja piirkondliku tasandi poliitikakujundajatele suunatud juhendi sünergiate loomiseks erinevate ELi fondide vahel innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamise algatustes. Selles selgitatakse ESI fondide, Horizon 2020, COSME, Erasmus+, Creative Europe ja Euroopa Ühendamise Rahastu digitaalteenuste osa vastastikuseid täiendavusi ning kirjeldatakse näitlikke olukordi, mis võivad anda mõtteid prioriteetide seadmiseks ESI fondide rakenduskavades (mille koostamine praegu käib) ja teiste ELi fondide lähiaja rakenduskavades.

Sellise koostöö realiseerumiseks on olemas poliitiline tahe. Volinik Hahn on rääkinud vajadusest strateegilisi poliitilisi tegevuskavasid ühildada ning lõpetada strateegiliselt olulise teabe isoleerimine teaduse/Horizon 2020 sidusrühmade ja sotsiaalmajandusliku ühtekuuluvuse/ESI fondide sidusrühmade vahel. Sellised sünergiad võiksid võimendada teadusesse ja innovatsiooni tehtavaid investeeringuid ja nende mõju ELi konkurentsivõimele, tööhõivele ja majanduskasvule, kombineerides ESI fondide, Horizon 2020 ja teiste ELi rahastusallikate vahendeid strateegilisel ja ühtehoidval viisil. Vähenevate avaliku sektori eelarvete ja suurenevate majanduskasvu ja rahvusvahelise konkurentsivõimega seotud probleemide ajasul on see möödapääsmatu.

Eriliselt keskendutakse suurimale keskselt hallatavale programmile Horizon 2020 (tegu on uue teaduse ja innovatsiooni raamprogrammiga, mille eelarve on ligi 80 miljardit eurot) ja ESI fondidele, mille eesmärk on investeerida innovatsiooniga seotud teemadel ligikaudu 100 miljardit eurot.

Lisaks fondide järjestikusele ja/või paralleelsele kasutamisele erinevates projektides, mis oli võimalik ka varem, lubavad uued eeskirjad ESI fondide ja Horizon 2020 rahastust kombineerida ka ühe projekti piires („kumulatiivne rahastamine“) selle mõju ja tõhususe suurendamiseks.

Liikmesriikide ja piirkondade sellealased kohustused on sätestatud ühissätete määruses ning hõlmavad muu hulgas ettevõtluse vaimus toimuva avastusprotsessi järgimist ning selliste aruka spetsialiseerumise strateegiade määramist, mis hõlmaksid nii ülesvoolumeetmeid (teadustegevuse võimekuse suurendamine) kui ka allavoolumeetmeid (tulemuste rakendamine konkurentsivõimeliste uuenduslike toodete ja teenuste loomiseks). Praegu on Horizon 2020 jaoks hea aeg kasutada ära eelmise kümne aasta jooksul teadus- ja arendustöö vallas tehtud mahukaid struktuurifondide investeeringuid teadusvõimekusse, teadus- ja tehnoloogiaparkidesse, klastritesse ja inimkapitali, eriti uutes liikmesriikides ja mahajäänud piirkondades.

Juhend „Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes: Guidance for policy-makers and implementing bodies“ („Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, Horizon 2020 ja muude teaduse, innovatsiooni ja konkurentsivõimega seotud ELi programmide vaheliste sünergiate realiseerimine: juhend poliitikakujundajatele ja rakendavatele asutustele“) on peamiselt suunatud strateegiade väljatöötamisega (näiteks aruka spetsialiseerumise, ESIF-programmide või tegevusprogrammide jaoks) tegelevatele sidusrühmadele, kuid ka projektide rakendamise, valimise, hindamise, aruandluse, auditeerimisega jne tegelevatele asutustele.

▶ LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgenerator/guides/synergy/synergies_en.pdf

▶ EUROOPA KODANIKUÜHISKONNA PARTNERLUSE EDENDAMINE

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) esindab Euroopa majanduslikke ja sotsiaalseid huvigruppe ning on mänginud olulist rolli ettevõtjate ühenduste, töötajate ühenduste ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonide tiheda osalemise ja partnerlustöö soodustamises ELi poliitika kujundamisel, eriti sellistes valdkondades nagu ühtekuuluvuspoliitika.

EMSK loomine sätestati 1957. aasta Rooma lepingus eesmärgiga kaasata majanduslikke ja sotsiaalseid huvigruppe Euroopa projekti arendamisse. Nii loodi institutsionaalne mehhanism kodanikuühiskonna panuse toimetamiseks Euroopa Komisjonini ja Euroopa Liidu Nõukoguni ning ametlik platvorm kodanikuühiskonna arvamuse avaldamiseks ELi puudutavatel teemadel.

EMSK on pühendunud Euroopa lõimumisele ning edendab Euroopa Liidu muutumist osaluslikumaks organisatsiooniks, mis suudaks rahva arvamust kiiremini arvesse võtta. EMSK kasutab oma liikmete kogemusi ja teadmisi ELi otsustusprotsessi mõjutamiseks ja kõigi huve arvestava konsensusse saavutamiseks.

Partnerlussuhete edendamine

EMSK on alati toetanud ELi ühtekuuluvuspoliitika jõupingutusi solidaarsuse edendamiseks ja majanduse arengu soodustamiseks. Ta on partnerluspõhimõtte tuline eestkõneleja ning pingutab selle integreerimise nimel regionaalpoliitika arengusse.

Kui EMSK oli veel noor, keskenduti partnerlustes ainult traditsioonilistele majandus- ja sotsiaalvaldkonna esindajatele. Aja jooksul on partnerite hulk laienenud ning nüüd kaasatakse partnerlustesse „mis tahes teine kodanikuühiskonda, keskonnapartnereid, valitsusväliseid organisatsioone või meeste ja naiste võrdõiguslikkust toetavaid organeid esindav asjakohane asutus”.

”Euroopa Liidu eesmärk peab olema Euroopa kodanike elu sisuliselt positiivselt mõjutavate meetmete võtmine. Seetõttu mängib EMSK fundamentaalse tähtsusega rolli kodanike ootuste ja vajaduste,

aga ka edulugude edastamisel Brüsselisse. Kuna meie liikmed on eelkõige kodanikud – ettevõtjad, ametiühingute esindajad, pereühendused, põllumajandustootjad jne –, lähtume oma töös alati kohaliku tööhõive ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamisest. Oleme kodanikuühiskonna häälekandjateks ning vastutame seetõttu tavapärasest erineva, kuid sellegipoolest vältimatu olukorrapildi lisamise eest Euroopa poliitikakujundusse. See teadmine ajendab meid pühendumata Euroopa asja lahendustepõhisele ajamisele. “

HENRI MALOSSE – EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE PRESIDENT

2014.–2020. aasta reformitud ühtekuuluvuspoliitika väljatöötamisel rõhutas EMSK järjekindlalt kodanikuühiskonna partnerluse põhimõtte tugevdamise olulisust ühtekuuluvuspoliitika programmitöös ELi liikmesriikides. Selle tulemusena kaasati määrusesse erisätteid, mis kohustavad liikmesriike kaasama majandus- ja sotsiaalvaldkonna partnereid ja teisi asjakohaseid asutusi partnerluslepingute ja vahearuannete koostamisse ning rakenduskavade koostamisse, elluviimisse ja jälgimisse. Lisaks võeti EMSK õhutusel vastu eriline Euroopa partnerluse tegevusjuhend.

It takes two to tango

2009. aasta veebruaris palus Euroopa Komisjon EMSKI koostada esialgne arvamus tõhusa partnerluse soodustamise viiside kohta ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavades, lähtudes 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi käigus hangitud kogemustest.

EMSK asus ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavadest partnerlust soodustavaid häid tavasid otsima. Seda suuremahulist tööd tegid EMSK liikmed, riikide majandus- ja sotsiaalvaldkonna esindajad, ametiühingud ja tööandjate organisatsioonid (st sotsiaalpartnerid) ja teised kodanikuühiskonna organisatsioonid (nt sotsiaalmajandus, kolmas sektor ja valitsusvälised organisatsioonid).

Töö tulemuste põhjal avaldati hästi informeeritud põhjanev EMSK uuring *It takes two to tango*, mis käsitleb partnerluspõhimõtte arengut ELi ühtekuuluvuspoliitikas.

Makropiirkondlikud strateegiad

EMSK huvitub eriliselt makropiirkondlike strateegiate väljatöötamisest ühiste probleemide ja huvidega riikide või piirkondade rühmade jaoks. Ta osales aktiivselt ELi Läänemere ja Doonau piirkondade strateegiate väljatöötamises. Praegu koostab EMSK arvamus ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia ning Alpi piirkonna strateegia väljatöötamisprotsessi kohta.

EMSK soovib anda „partneritele” (majanduspartneritele, sotsiaalpartneritele ja kodanikuühiskonna partneritele) selles protsessis võtmerolli kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika arendamisel järgitava üldise partnerluspõhimõttega. EMSK tegi oma algatusel ettepaneku makropiirkondliku strateegia loomiseks Atlandi ookeani ranniku piirkonnale, mis on Euroopa lääneväravaks. Atlandi makropiirkond hõlmaks Prantsusmaa, Iirimaa, Portugali, Hispaania ja Ühendkuningriigi Atlandi ookeani ranniku alasid ning Kanaari saari, Assoore ja Madeirat. See hõlmaks ka Islandit, Norrat, Gröönimaad ja Fääri saari.

Linnaküsimused ja kohalikud küsimused

EMSK on koostanud mitu arvamus, milles tõstab esile linnastute kasvavat tähtsust. EMSK usub, et Euroopa 2020. aasta strateegia raamistikku integreeritud tasakaalustatud elujõulised linnastud areneksid Euroopa eesrinnas, säilitades samas oma identiteeti ja eripära.

Linnastud avaldavad Euroopale muu hulgas makromajanduslikku mõju. Linnastute arengut puudutavate poliitikate

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE LÜHIDALT

Pärast Horvaatia liitumist ELiga 1. juulil 2013 on EMSKs 353 liiget. Liikmed pärinevad Euroopa majandus- ja sotsiaalvaldkonna huvigruppidest. Liikmeid lähetavad riikide valitsused ning ametisse nimetab neid Euroopa Liidu Nõukogu viieaastaseks pikendatavaks ametiajaks. Viimati pikendati ametiaega 2010. aasta oktoobris 2010.–2015. aastaks. Liikmed kuuluvad ühte kolmest rühmast: tööandjad, töötajad ja erinevate huvigruppide esindajad. Liikmete ülesanne on avaldada nõukogule, komisjonile ja Euroopa Parlamendile arvamus Euroopa kontekstis oluliste küsimuste kohta. Teatud juhtudel on EMSKga konsulteerimine komisjoni või nõukogu jaoks kohustuslik, teatud juhtudel aga vabatahtlik. EMSK võib ka omaalgatuslikult arvamus avaldada. Keskmiselt väljastab EMSK aastas 170 nõuannet ja arvamus (ligikaudu 15% neist omaalgatuslikult). Kõik arvamus edastatakse ELi otsuseid tegevatesse asutustesse ning avaldatakse seejärel Euroopa Liidu Teatajas.

väljatöötamisel tuleb keskenduda ka piirkondadevahelise ebavõrdsuse vähendamisele.

EMSK soovitas asutada linnastute arengut jälgiva interdistsiplinaarse töörühma, mis koosneks liikmesriikide, linnastute, avaliku sektori ja erasektori sidusrühmade ning kodanikuühiskonna esindajatest.

Selline töörühm võiks välja töötada Euroopa linnastute piiriülese arenemise pikaajalise visiooni. Kooskõlaline ja tõhus Euroopa 2050. aasta linnastumiskava peaks asendama killustatud lähenemise kõiki aspekte hõlmava kontseptsiooniga.

Lisaks töötab EMSK kogukonna juhivat kohalikku arengut (KJKA) puudutava arvamus kallal. KJKA on spetsiifiline vahend, mida kasutatakse allpiirkondlikul tasandil kohalike kogukondade ja organisatsioonide kaasamiseks Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide (arukas, säästlik ja kaasav majanduskasv ning territoriaalse ühtsuse soodustamine) saavutamisse.

► BROŠÜÜRI **IT TAKES TWO TO TANGO** SAATE ALLA LAADIDA SIIT:
<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-2011-05-en.pdf>

► LISATEAVE
www.eesc.europa.eu

▶ JÄRJEPIDEVUS JA MUUTUSED

ELI REGIONAALPOLIITIKA ALATES 1989. AASTAST

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi peanõunik Ronald Hall kirjeldab ELi regionaalpoliitika arenemist ja muutumist viimase 25 aasta jooksul.

1957. aastal sõlmisid kuus asutajariiki Roomas Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) asutamislepingu, mille preambulis avaldasid asutajariigid soovi „tugevdada liikmesriikide majanduslikku ühtekuuluvust ning tagada nende harmooniline areng, vähendades piirkondadevahelist ebavõrdsust ja abistades ebasoodsas olukorras olevaid piirkondi”.

Selle poliitilise prioriteedi hilisem realiseerimine ELi tasandil toimivas regionaalpoliitikas pani tugeva aluse üldisema Euroopa integratsiooniprotsessi arengule, eriti majandus- ja rahaliidu arengu osas, mis viis hiljem ühisraha euro loomiseni. Euroopa integratsiooniprotsessis loobuti fiskaalse föderalismideest ja rahalise ühtlustamise süsteemi loomisest ning selle asemel mindi alates 1989. aastast nõrgemate liikmesriikide ja piirkondade majanduskasvu ja arengu toetamisel põhineva süsteemi teed. ELi kesksest eelarvest rahastatavate investeerimisfondide kaudu said ka nõrgemad liikmesriigid ja piirkonnad osa majandus- ja rahaliidu hüvedest.

Poliitika areng ajas näitab mitmes mõttes ELi regionaalpoliitika duaalset olemust. Ühest küljest oli regionaalpoliitika näol tegu **tulude ümberjaotamise mehhanismiga**, mis asendas muid võimalikke toetusi ELi vaeseimatele piirkondadele. Teisest küljest oli tegu **majanduskasvu ja arengut soodustava mehhanismiga**, mis suunas vahendeid piiratud arvule investeerimisvaldkondadele.

Võib öelda, et ühtekuuluvuspoliitika algfaasis 1989.–1999. aastal rõhutati Euroopa poliitilise juhtkonna tasandil liigselt

tulude ümberjaotamise mõõdet, mistõttu pühendati võimalikult liigselt tähelepanu ühtekuuluvuspoliitika ja regionaalpoliitika vahendite hankimisele ega pööratud piisavalt tähelepanu hangitud vahendite tõhusale kasutamisele.

Investeerimine majanduskasvu

See muutus, kui liikmesriigid leppisid 2000. aastal Lissabonis kokku resolutsioonide ühismeetmete võtmise tegevuskavas eesmärgiga lahendada Euroopa (suhteliselt väheneva) rahvusvahelise konkurentsivõime probleem. Tegevuskava nägi ette kõikvõimalike rahastamisallikate aktiveerimist uute investeringute tegemiseks. Eelmise aastakümne jooksul tehtud eelarveotsused olid regionaalpoliitikast teinud suurima potentsiaalse allika selliste investeringute hankimiseks Euroopa tasandil.

Seetõttu algas regionaalpoliitika kontseptuaalses raamistikus tugev nihe tulude ümberjaotamise aspekti suunast majanduskasvu ja arengu soodustamise aspekti suunas. Olemuselt sai regionaalpoliitikast investeerimisallikas Euroopa Liitu 2000. aasta järel kujundanud järjestikuste (omavahel seotud) konkurentsistrateegiate teostamiseks (Lissaboni strateegia (2000), tööhõive ja majanduskasvu strateegia (2005) ja Euroopa 2020. aasta strateegia (2010)).

Nende strateegiate realiseerimiseks vajalike Euroopa investeringute täpseks väljastamiseks oli vaja mitmetasandilist väljastussüsteemi muuta nii, et Euroopa prioriteetid kajastuksid piirkondlikul ja kohalikul tasandil tehtavates reaalses investeerimisotsustes. See tõi kaasa regionaalpoliitika rakenduskavadele kehtivate tingimuste karmistamise, alates olulisimate investeerimisvaldkondade eelisrahastamise nõudest 2007.–2013. aasta strateegiliste kavade koostamise nõuetes. Algavaks 2014.–2020. perioodiks on neid tingimusi vähemalt asjaomastes õigusaktides tugevdatud (tegelik rakendamine ei ole veel alanud).

Majanduslik stabiilsus

Lisaks sellele, et nüüdseks suunab ühtekuuluvuspoliitikat (seab sellele tingimusi) vajadus panustada ELi praeguse konkurentsistrateegia (Euroopa 2020. aasta strateegia) eesmärkide saavutamisse, on sellest kriisijärgses Euroopas saanud vahend majandus- ja rahaliidu stabiilsuse tagamiseks tervikuna, mis hõlmab võimalikke sanktsioone ELi kehtestatud makromajanduslike nõuete rikkumise eest liikmesriikide poolt. Mõnes mõttes on ring niiviisi täis saanud. Euroopa Liidu varasemad edusammud sisulise Euroopa regionaalpoliitika elluviimisel ei oleks saanud võimalikuks ilma majandus- ja rahaliidu arenemiseta. Nüüd vajab majandus- ja rahaliit ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitikat saavutatud edu säilitamiseks.

Muidugi ei ole ELi ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika paradigma muutus tühistanud selle algset tugevalt tulude ümberjaotamise kesket mõõdet. Ka nüüd suunatakse suurem osa vahendeid (sissetulekute (SKT/inimene) poolest) vaeseimate piirkondadesse, mis on iseenesest tähelepanuväärne poliitiline saavutus.

Ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika diskursus on siiski muutunud, keskendudes rohkem selle rollile ressursside jaotajana Euroopa majanduse edu jaoks olulistele investeerimisprojektidele. Seega keskendutakse pigem tulevikule ning püütakse aktiveerida alakasutatud ressursse uute võimaluste leidmiseks ja kasutamiseks, mitte kompenseerida minevikuga seotud probleeme. Lõpuks on jõutud arusaamale, et Euroopa Liidu globaalsete majanduslike eesmärkide saavutamises oma rolli mängimiseks peab ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika seksuma nii ELi vaesemates kui ka jõukamates piirkondades, ehkki lõviosa ressurssidest suunatakse vältimatult ja õigustatult vaeseimate abistamiseks.

▶ PANORAMA SAI 50 NUMBRI VANUSEKS

Soovime seda juubelit koos lugejatega tähistada.. Teil on võimalus anda meile teada, mida *Panorama* arvate. Mis teile meeldib? Mis on kasulik?

Ajakirja esimene number avaldati 2000. aasta oktoobris. Viimase 14 aasta jooksul on *Panorama* kasvanud ja arenenud ning praegu on tegu ühe regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi olulisima kommunikatsioonivahendiga.

Milliseid *Panorama* muutuseid soovite lähiaastatel näha? Kirjutage meile oma mõtteid. Mõne lugeja kirjad avaldame tulevikus. **JÄRGMISE 50 NUMBRI TERVISEKS!**

**AVALDAGE
ARVAMUST!**

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

✉ **SZILVIA MÉSZÁROS**
ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA ALASE
KOMMUNIKATSIOONI EEST VASTUTAV
RIIGISEKRETARIAAT, RIIGIKANTSELEI, **UNGARI**

Kommunikatsiooni eest vastutava ametnikuna osalen aktiivselt Ungaris tänu ühtekuuluvuspoliitikale saavutatud tulemuste avalikustamises kampaaniate ja väljaannete kaudu. Ühtlasi vastutan Ungari heade kommunikatsioonitavade Euroopa Komisjonile edastamise eest. Mulle annab ajakiri *Panorama* ainulaadse võimaluse parandada oma arusaama ELi erinevates piirkondades teostatavate poliitikate erinevatest aspektidest. Kommunikatsioonis on mõtete ja mõtlemise pidev ajakohastamine sõnumi efektiivseks edastamiseks ülioluline. Ajakiri on meile pakkunud töös kasulikke näiteid inspireerivatest headest tavadest ja infokilde regionaalpoliitika kohta. Kuna osalesin Ungari Euroopa päeva ürituse korraldamises, pakkus eelmises numbris avaldatud artikkel „Euroopa päev 2014 ELi erinevates kohtades” mulle erilist huvi ja palju innustavaid uusi ideid järgmise aasta ürituse korraldamiseks.

✉ **PROJEKTIDE KÕIGE SUUREM SÕBER NOAH**
ELI AVALIKE SUHETE OSAKOND, REGIONAALARENGU
MINISTEERIUM, **TŠEHHI VABARIIK**

Tere, mina olen Noah! Ehk oleme juba kohtunud, näiteks kevadel Prahas toimunud kohtumisel INFORM? Ilmselt olete juba aru saanud, et ajakiri *Panorama* meeldib mulle väga! Seda võib olla raske uskuda, aga kõige rohkem meeldib mulle lugeda ELi kaasrahastatavate projektide kohta. Tahan neist kõike teada – kus need toimuvad, mis neid teistest eristab – kuid eriti tahaksin neid oma silmaga näha! Selleks võtan ette reisi ümber Euroopa, külastan kõiki ELi liikmesriike ja veedan aega uute sõpradega, kes tutvustavad mulle oma riigis teostatavaid projekte. Loodan teid peagi näha! 😊

*Let's stay
connected...*

▶ **NOAH'GA SAATE KOHTUDA SIIN**
https://www.youtube.com/watch?v=SjE_FLVGtn4&feature=youtu.be

▶✉ **PAULA ASCENÇÃO**
KOMMUNIKATSIOONI EEST
VASTUTAV AMETNIK, COMPETE,
PORTUGAL

Kommunikatsioon ja teabehaldus on programmi COMPETE korraldusasutuse jaoks strateegilise tähtsusega valdkonnad. Need on minu koordineeritava töö olulised elemendid. Peame oma tegevuse kooskõlastama nii juhtkoguga kui ka programmi prioriteetidega. Seetõttu korraldame oma tööd sihiga teha kõik saadavalolevad rahastamisvahendid nähtavaks ning ühildada toetusesaajate vajadusi Euroopa Regionaalarengu Fondi eesmärkidega. Eelkõige püüame sidusrühmadega jagada realiseerunud investeeringute tulemusi ning teeme selleks toetusesaajatega tihedat koostööd.

Kommunikatsiooni eest vastutava ametnikuna usun, et ajakiri *Panorama* on oluline mitte ainult hõlpsasti loetavate uudiste pakkumise tõttu ühtekuuluvusfonde puudutavate päevakajalistel teemadel, vaid ka seetõttu, et digitaalkujul on tegu suhtlusvõrgustikega interakteerumist soodustava häälekandjaga, mis annab täiendava kanali teabe levikuks ning vastab seega meie teabe jagamise põhimõtetele. Lisaks aitab see meie välismaistel kaasaelajatel Euroopa rahastatavaid projekte tundma õppida.

Kokkuvõttes peame ajakirja *Panorama* eelkõige teavitusvahendiks, mis toob kasu nii toetusesaajatele kui ka kodanikele üldiselt. Pikas perspektiivis aitaks ajakirjal *Panorama* jätkuvat edu saavutada interaktiivsem ja kasutajasõbralikum tahvelarvuti-tele mõeldud digitaalversioon.

▶✉ **PAULA VICENTE**
INIO JA INFORMI KOMMUNIKATSIOONIJUHT JA PORTUGALI ESINDAJA,
PORTUGAL

Kommunikatsioonijuhina, kes vastutab ühtekuuluvuspoliitika fondide investeeringuid puudutava teabe edastamise eest, ning Portugali esindajana ELi-ülestes kommunikatsioonivõrgustikes INIO ja INFORM võin öelda, et *Panorama* on inspiratsiooni ja teadmiste allikas. *Panorama* arengut ajas on huvitav uurida. Seda tehes märkame, kuidas ajakiri on kodanikele lähenenud, soodustanud aktiivsemat osalemist ning keskendunud üha enam uutele teemadele. Tulevikuks esitan neile järgmise väljakutse: *Panorama* peaks muutuma loodustsäästvamaks ja paindlikumaks, lõpetades ajakirja väljaandmise trükis ja keskendudes vaid selle veebiversioonile, nagu digitaalajastule kohane.

▶✉ **SUSANNE BELIHART**
PROJEKTIJUHT, PRISMA SOLUTIONS, AUSTRIA

Osalesin 2007.–2013. aastal projektijuhina mitmetes Euroopa territoriaalse koostöö programmides, näiteks Kesk-Euroopat ja Kagu-Euroopat hõlmavates piiriülestes koostööprogrammides. Üks minu olulisemaid ülesandeid peale igapäevatöö, näiteks aruannete koostamise, avalike suhete korraldamise ja kohtumistel osalemise, on kuulata häid ja halbu uudiseid „oma“ partnerite tegevuse kohta, püüda leida nende keerulistele probleemidele lahendusi ning nende projektide kulgemist igakülgset soodustada.

Panorama pakub mulle uusimat teavet ELi strateegiliste protsesside arenemise kohta ning ka „praktilist“ teavet teiste projektivormide või temaatiliste probleemide kohta. Tulevastele projektidele mõeldes aitab ajakiri leida uusi koostöövõimalusi ja määratleda ajakohaseid eesmärgi.

Infograafika ja uudisnupud pakuvad väärtuslikku teavet selges ja lühidas vormis. Neid võiks järgmistes numbrites veelgi rohkem olla.

Kogumaksumus:
17700000 EUR
ELi toetus:
3186000 EUR

► INTEGREERITUD HAIGUSLUGUDE SÜSTEEM PIIRKONDLIKE MEDITSIINITEENUSTE PARENDAMISEKS

E-haiguslugude süsteemi IANUS kasutuselevõtmine aitab Hispaania Galicia autonoomse provintsi riiklikul tervishoiusüsteemil patsientide ravi oluliselt tõhustada, tarbetute arstiviisite arvu vähendada ja patsientide ooteaegu lühendada.

Projekti IANUS raames koondati varem erinevates süsteemides hoitud patsientide kliinilist ja administratiivset laadi teave ühtsesse e-haiguslugude süsteemi, mis hõlmab kõiki patsiente.

Uus IKT-platvorm tagab ravi järjepidevuse olenemata sellest, millisesse haiglasse või perearstikeskusesse patsient parajasti pöördub. Keskse süsteemi kaudu on kogu patsientidega seotud teave saadaval kõigile teda teenindavatele meditsiinitöötajatele.

Seetõttu saavad arstid ja meditsiiniõed otsustamisel ja diagnoosimisel rohkem asjakohast teavet kasutada. See omakorda võimaldab kiiremat ja täpsemat diagnoosimist ning patsientide kesksema ravimetoodika kasutamist.

Kuna kõik riigi- ja erahaiglad, perearstikeskused ja apteegid on süsteemiga IANUS ühendatud, on meditsiinitöötajatele saadaval patsiendi täielik raviajalugu, mis hõlmab patsiendi anamneesi, allergiaid, varasemaid ravisekkumisi, hooldus- ja raviprogramme jne ning võimaldab seega neil patsienti järjepidevamalt ravida.

Süsteem on ühendatud ka Hispaania riikliku tervishoiusüsteemiga, et patsiendi kohta oleks võimalik vaadata riigi teistes piirkondades registreeritud meditsiinilist teavet.

Süsteem IANUS pakub juurdepääsu ka üldsusele. Ligikaudu 2,7 miljonit Galicia kodanikku saavad tutvuda oma haigusloo põhijoontega interneti vahendusel, kasutades oma isikukoodi.

Need muudatused on eriti kasulikud kroonilistele haigetele. Hinnanguliselt on IANUS vähendanud erakorralise meditsiini osakondadesse pöördumist 4% võrra ning perearstide visiitikoormust 10% võrra.

See on kaasa toonud patsientide visiitjärjekordade lühenemise 19% võrra. Digiretseptisüsteemi kasutuselevõtmise tulemusena vähenes perearstiviisite arv aastas 2,5 miljoni võrra.

Süsteem IANUS on täies mahus kasutusel 14 haiglas ja rohkem kui 400 perearstikeskuses ning võimaldab täieliku patsientide keskse süsteemi loomist, mis hõlmab telemeditsiini, telemonitooringut ja patsientidele suunatud Web 2.0 mudeli põhiseaduse keskkonda.

► LISATEAVE
www.sergas.es

▶ EUROOPA TERRITORIAALNE KOOSTÖÖ

▶ REOSTUSSEIRE TAGAB RANNIKUVETE PUHTUSE

Kogumaksumus:
4 355 000 EUR
ELi toetus:
3 266 000 EUR

Rahvatervise kaitsmiseks ja turismi soodustamiseks loodud projekti Smart Coasts eesmärk on tagada Walesi ja Iirimaa rannikul suplusrandade ja nende vee puhtus.

ERDFi toetatava projekti „Smart Coasts=Sustainable Communities” („Arukas rannikuarendus kogukondade jätkusuutlikkuse heaks”) raames on välja töötatud süsteem, mis pakub reaalsel ajal teavet Iirimaa ja Walesi rannikute suplusvee kvaliteedi kohta.

Selle Dublini Ülikooli Kolledži (Iirimaa) ja Aberystwythi Ülikooli (Ühendkuningriik) teadlaste koostöös algatatud projekti eesmärk on parendada arusaama reostusvoogudest ja reostuse kontsentratsioonist rannikupiirkondades ning edastada rannikukogukondadele sellekohast teavet reaalsel ajal.

Süsteem jälgib sademete hulkade või jõgede voluhulkade muutumise mõju asjaomastes piirkondades. Lisaks uurib see pinnavee otsese merrevoolu mõju rannikulähedastele veevoogudele, mis võib teatud piirkondades reostuse kontsentratsiooni suurendada.

See teave tehakse elektrooniliselt kättesaadavaks kohalikele rannikukogukondadele, et neid võimalikest probleemidest teavitada ning tagada kohalikele elanikele ja turistidele suplusrandade ja suplusvee ohutus.

Reostusvoogude ja reostuse kontsentratsioonide reaalsel ajaline seire aitab Iirimaa ja Walesis säilitada ning suurendada kvaliteetsete „sinise lipuga” randade arvu, eriti pärast ELi suplusvee direktiivi senisest rangemate normide jõustumist 2016. aastal.

Praegu keskendub projekt Smart Coasts Walesi lõunaosas asuvalle Swansea lahele ning Iirimaa Wicklow' maakonnas asuvalle Bray rannikulinnale. Mõlemad on linnastunud piirkonnad, kus tuhandeid elanikke elavad jalutuskaigu kaugusel rannast. Tegu on ka populaarsete turismi- ja veesportipiirkondadega, kuhu on suunatud olulisi investeeringuid taristute ja vaba aja veetmise võimaluste täiustamiseks.

Süsteemi andmeühiveprotsess võib pakkuda kvaliteetset teavet erinevate reostusallikate suhtelise mõju kohta, mis võimaldab leida kulutõhusaimaid lahendusi tulevaste reostuse vähendamise strateegiate teostamiseks.

Projekti kaasrahastati 2007.–2013. aasta ELi Iirimaa-Walesi territoriaalse koostöö programmi raames ning see toob kasu Iirimaa ja Walesi ning lõpuks ka teiste Euroopa osade suplusrandadele. See aitab säilitada rannikuvete majanduslikku ja strateegilist väärtust nende piirkondade kohalike majanduste ja kogukondade jaoks.

▶ LISATEAVE
www.smartcoasts.eu

▶ BIOTEADUSTEGA TEGELEVATE VKEDE TOETAMINE VÄLISMAALE LAIENEMISEL

Loode-Euroopa bioteaduste sektoris tegutsevatele väikeettevõtetele pakutakse rahastust ja teiste piirkondade ekspertide abi oma toodete ja turundustegevuse arendamiseks.

Kogumaksumus:
3 140 000 EUR
ELi toetus:
1 570 000 EUR

Uuenduslikud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEed) mängivad olulist rolli bioteaduste ja meditsiinitehnoloogia alal uute toodete ja teenuste väljatöötamises. Uuendusprotsess on keeruline ja kallis ning ettevõtte asukoht ei pruugi olla selleks vajalikku oskusteavet, rajatise ja rahastust.

Projekti IN2LifeSciences raames teevad Loode-Euroopa kaheksa juhtivat piirkonda bioteaduste alal koostööd, et pakuda VKEdele rahalisi vahendeid ja kontakte vajalike uurimisvahendite, ressursside ja oskusteabe hankimiseks teistest riikidest. Projekti IN2LifeSciences piirkondade võrgustik katab Belgia, Taanit, Prantsusmaad, Saksamaad ja Hollandit.

Projekt pakub uuendusprotsessi toetamiseks kolme tüüpi toetusi: „Koostöö” (7 000 eurot), „Pilguheit” (4 000 eurot) ja „Kohtumine” (kulud kaetakse kuni 500 euro ulatuses). Ehkki need summad on suhteliselt tagasihoidlikud, võivad need bioteaduste alal tegutsevate väikeettevõtete algfaasis olulist tähtsust omada.

Kokku on 2012. aasta aprillis alustatud projekti kaudu väljastatud 224 rahalist toetust. Rahastatud on 70 „Koostööd”, 44 „Pilguheitu” ja 110 „Kohtumist”.

Viimane neljas konkursikutse lõppes mais 2014 ning selle tulemusena said rahalist tuge 28 ettevõtet – 13 tehnoloogia- ja turualase oskusteabe hankimiseks ning 15 projekti IN2LifeSciences võrgustikust välispartnerite otsimiseks.

Lisaks rahvusvahelise oskusteabe hankimise rahastamisele organiseerib IN2LifeSciences VKEde ja välisinvestorite kokkuvõtmiseks piiriüleseid projektituvastusüritusi ja veebipõhiseid

koolitusseminare. Biotehnoloogia vallas tegutsevatele ettevõtetele aitavad koostöökõs sobivaid organisatsioone leida ka rahvusvahelised vahendustöötoad ja muud innovatsiooniüritused.

VKEdel on juurdepääs projekti IN2LifeSciences veebipõhisele kontaktide andmebaasile, mis sisaldab ligi 224 tehnoloogia-, 15 finants- ja 72 turundusteenuste osutajat. Kõigil projekti piirkondlikel partneritel on kohustus oma piirkonnas võimalikke toetusesaajaid leida ja hinnata. Iga piirkonna toetuste kogueelarve on 100 000 eurot.

Teemat kommenteeris Annick Pierrard projekti Belgia partnerorganisatsioonist Interface Enterprises-University, mis tegutseb Liège Ülikooli juures Valloonia piirkonnas: „Pidime oma sihtgruppiks olevad väikeettevõtted leidma, nendega ühendust võtma – tihti telefoni teel – ja neile saadavalolevaid toetusi selgitama. Meie tunnus kasvab ning juba võime rääkida meie kaudu tuge saanud VKEde edulugudest. Rahvusvahelisele oskusteabele juurdepääsu hõlbustamine on paljude bioteaduste alal tegutsevate väikeettevõtete arengu jaoks ülioluline.”

▶ LISATEAVE
www.in2lifesciences.eu

▶ KREEKA

▶ KREEKA VÄIKEETTEVÖTETE RAHVUSVAHELISE LAIENEMISE TOETAMINE

Kogumaksumus:
97 500 000 EUR
ELi toetus:
30 000 000 EUR

Kreeka väikeettevõtetele pakutakse tuge koostöö tegeviseks ja üheskoos rahvusvaheliste turgude otsimiseks.

Programm „Extraversion – Competitiveness of Enterprises” („Suund väljapoole – ettevõtete konkurentsivõime”) on mõeldud kohalike ettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime tugevdamiseks ja tegevuse laiendamiseks.

Programm keskendub ekspordile orienteerunud ettevõtjatele eesmärgiga suurendada Kreeka majanduskasvu riigis tootetavate kõrget lisandväärtust kandvate toodete ja teenuste edendamise kaudu.

Eesmärgi saavutamiseks rõhub programm koostöö ja partnerlussuhete arendamisele väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vahel tootmis-, ehitus- ja teenindussektorites. ELi toetatava programmi raames antakse VKEde (vähemalt kolme ettevõtet hõlmavatele) koostöörühmadele rahalist tuge ekspordialase koostöö edendamiseks.

Programmi raames väljastatavaid vahendeid võib kasutada erinevatel viisidel, näiteks uute või eristuvate toodete või teenuste tootmiseks ja turundamiseks, uute toodete või teenuste väljatootamiseks, uute tehnoloogiate või uuenduste kasutuselevõtmiseks, prototüüpide loomiseks, ettevõtte tootmisbaasi

hajutamiseks ning keskkonnasäästliku tegevuse või jäätmete ringlussevõtmisega seotud tegevuse arendamiseks.

Näiteks suutis THYRATRON S.A. (ülaloleval pildil) programmi toel kasutusele võtta kvaliteedikontrollisüsteemi, mis tõi kaasa käibe ja tootmise kasvamise 100% võrra.

Ehkki programm on suunatud peamiselt Kreeka väikeettevõtlussektorile (mikroettevõtted ja VKEd), võib teatud olukordades kaasata ka suurettevõtteid (need moodustavad tuge saanud ettevõtetest 1%) tingimusel, et need on valmis rahvusvahelistel turgudel VKEdega koostööd tegema.

Programmi lõppeesmärk on suurendada Kreeka ettevõtete edu rahvusvahelistel turgudel, edendades „väljapoole suunatud” ettevõtlust, millega kaasneb Kreekas toimuva tootmis-tegevuse rõhuasetuse nihkumine kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste suunas, mida iseloomustab kvaliteet, keskkonnateadlikkus ning teadmiste- ja uuenduspõhisus.

Programmi täiendav eesmärk on suurendada välismaiseid otseinvesteeringuid Kreeka majandusse ning parendada Kreeka ettevõtete konkurentsivõimet siseturul ja välisurgudel. Siiani on programmi abil loodud rohkem kui 1 000 töökohta.

▶ LISATEAVE
www.antonistikotita.gr

AJAKAVA

**30. SEPTEMBER JA
1. OKTOOBER 2014**

_Brüssel (BE)

Kolmas äärepoolseimate
piirkondade foorum

2. JA 3. OKTOOBER 2014

_Praha (CZ)

Aruka spetsialiseerumise
platvorm, „Stairway
to Excellence”

6.–9. OKTOOBER 2014

_Brüssel (BE)

OPEN DAYS

18. NOVEMBER 2014

_Brüssel (BE)

ELi Aadria ja Joonia piirkonna
strateegia avakohtumine

**1. JA 2. DETSEMBER
2014**

_Milano (IT)

ELi Alpi piirkonna
strateegia üritus

Lisateavet ürituste kohta leiate Inforegio
veebisaidi jaotisest Päevakord:
[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_et.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_et.cfm)

HOIDKE ÜHENDUST

 www.ec.europa.eu/inforegio

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
DG REGIO koostöövõrgustik

 www.flickr.com/euregional

 Liituge meie REGIOFLASH-iga
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/@JHahnEU

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon, Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat
Teabevahetus – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu
Veebileht: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_et.cfm

